

WAPENBROEDERS

UITGAVE VAN EN VOOR
DE NEDERLANDSCHE-
STRIJDKRACHTEN IN
NED. INDIE

Bij de intrede van 1947

*

es dagen na den Kerstnacht is weer een bijzondere nacht aangebroken met een bijzonder uur: de wacht, die dan te middernacht wordt afgelost, passeert niet alleen de consignes, maar ook gelukwensen:

„Een gelukkig nieuwjaar en alles wat wenschelijk is”.

Het is een heel oude wensch en in den loop van vele vlakke jaren bij velen jammerlijk vervlakt. Het is de soldaat, die zich dat het scherpst realiseert en weet dat het in al zijn eenvoud tóch de beste wensch is, dien wij ons denken kunnen.

Daarom heb ik mij bij het formuleeren van dezen wensch even ingedacht in de positie van den soldaat op post die afgelost wordt, omdat ik mij bij het formuleeren van dezen wensch zijn diepen inhoud en sterke verplichting het scherpst wil voorstellen.

Want dit mag geen phrase zijn, die alweer vergeten is, voordat de voetstappen van de afgesloten wacht verklonken zijn.

Ik weet dat vele wenschen en beloften van het afgelopen jaar niet ingelost zijn kunnen worden en daarom weet ik, dat, als ik op het oogenblik oog in oog met U sta en met Uw handdruk tintelend in mijn vingers, ik woorden spreken moet, die niet alleen oprecht klinken, maar U ook de overtuiging moeten geven, dat zij oprecht ZIJN. Opdat ik weer van U mag hooren, wat ik in het afgelopen jaar voortdurend van U gehoord heb: „Ik vertrouw op U”.

Dit antwoord HEB ik al van U. Voor deze ronde en oprechte toezegging past nauwelijks een dankwoord van mij alleen. Ik weet, dat dit ook het antwoord is van alle „mensen van goede wille”, die zich realiseeren, dat alles wat U in het afgelopen jaar gedaan hebt en in het komende jaar nog doen zult, gedragen is NIET door wenschen en beloften, maar door woorden die waarschijnlijk alleen door den soldaat begrepen kunnen worden: moed, beleid en trouw.

Dat neemt de bitterheid van on vervulde wenschen en beloften niet weg. Wil dan weten dat dit mij even bitter is als U. Want wat ben ik in feite anders dan soldaat mét U, staande voor omstandigheden buiten onze macht, die ver boven ons uit torenen. Die ongezien voor ons het „wanneer” en het „hoe” bepalen.

Wat ik U slechts beloven kan en dat doe ik hierbij zonder aarzelen weer, is dit: AAN MIJN SOLDATEN ZAL RECHT WEDERVAREN.

Laat ons dit jaar, dat als een gesloten boek voor ons ligt, dan tóch tegemoet gaan met een vast vertrouwen op God en op onze Koningin.

En onze post na middernacht betrekken met weliswaar het besef, dat het nu donker is en vol ongezien gevaar, maar dat in ons leeft de kracht om de duisternis te doorstaan en aanstonds de zon weer te zien opgaan.

Dan weten wij dat het tóch een goede en sterke wensch is:

„EEN GELUKKIG NIEUWJAAR EN ALLES WAT WENSCHELIJK IS”.

1 Januari 1947.
Generaal Spoor.

1e JAARGANG No. 28
26 DECEMBER 1946
OPLAGE 10.000 ex

•
REDACTIE:

MARINE RUBRIEKEN:
MARVO - N.I. - MARINE-
POSTKANTOOR BATAVIA
ALLEANDERER RUBRIEKEN:
L.V.D. - ROOMSCHE
KERKWEG 2, BATAVIA

OP DE KORREL

- Nieuwjaarswensch
Generaal Spoor
..... pag. 1
- Nieuwjaarswensch
van een Sol-
daat pag. 2
- De Strijd op Java
(slot) pag. 4
- Het mysterieuze
Convooy pag. 6
- De mannen van
het Molentje
..... pag. 10
- Streekbrieven
..... pag. 12
- Aangenomen kin-
deren pag. 16
- De Wereld bui-
tengaats pag. 17
- Padangsche Brie-
ven pag. 18
- De Marine-briga-
de viert feest
..... pag. 19

NIEUWJAARSWENSCH

van een soldaat

Generaal,

Ik heb mij lang beraad of ik dezen brief, die een nieuwjaarswensch beoogt te zijn, beginnen moest met „Excellentie” of „Generaal”, maar het laatste klinkt mij vertrouwd in de ooren, omdat U daarmee bent de hoogste soldaat, maar dan toch soldaat.

Deze brief, Generaal, is een brief die door één soldaat geschreven is, maar door al Uw soldaten gedacht. Daarom staat er ook geen naam onder, maar een nummer. Dat klinkt voor een burger nederig en onbenullig, maar U als generaal en ik als soldaat weten dat er vele nummers zijn en veel Jan Jansen, en veel Henk de Bruyns, maar voor ieder slechts één nummer, zijn nummer: schakelnummer zooveel in de ketting die Leger heet, een verduiveld sterke ketting. En al ben ik dan maar een genummerd schakeltje in deze ketting, ik weet dat de sterkte van deze ketting ook bepaald wordt door de sterkte van dat schakeltje waar mijn nummer op staat. Dat geeft mij vertrouwen op kracht, trots op mijn nummer en erkentelijkheid voor het deelgenootschap in deze ketting.

Nu ik zoover ben, weet ik maar amper hoe ik verder moet gaan. Ik heb me er fijn op gezet, terwijl ik weet dat U weet dat ik nog heel wat anders op m'n lever heb. Maar U heeft onlangs ook de onderofficieren van het K.N.I.L. ontvangen en met ze gepraat en dat heeft een hoop goed gedaan. Niet omdat ze daarna zoo bar veel meer wisten, maar omdat ze ronduit met U konden en mochten praten.

Iedere soldaat heeft zoo z'n kopzorgen en U meer dan ieder soldaat, omdat U bovendien met de kopzorgen van allemaal loopt. Ik weet het; daarom wil ik U ditkeer niet met kopzorgen lastig vallen, want als ik het stapeltje „soerat mopper” zie, dat U voor U heeft liggen, geneer ik me werkelijk om er nog eentje bovenop te leggen. Want als ikzelf voor het opknappen ervan moest opdraaien, zou ik er feestelijk voor bedanken. Want ik heb m'n slapie al eens hooren griepen en de fourier! Maar knokken kunnen ze ook, val dáár niet in!

Generaal, ik kom U een nieuwjaarswensch brengen. Of U het briefje met die wensch op dat stapeltje wilt leggen. Er staat in: „Ik hoop dat deze stapel onder mij dit jaar afgehandeld kan worden!”

Dat klinkt erg tooverfee-achtig en erg hebbertig en daarom misschien erg onbeleefd. Maar ik weet dat U hetzelfde wensch en daarom durf ik het toch maar te doen. Wie weet of U dit jaar nog genoeg meeleggers krijgt om U bij dat werk te helpen. En als er bij het eind van het jaar een kwart van het stapeltje is afgewerkt, nou, dat is een heele dot, dan zijn we een eind verder.

Verder heb ik U niets toe te wenschen, Generaal. Ook dat klinkt ongelukkig. Mijn pelotonscommandant zegt mij ook altijd: „Je vraagt me eerst het hemd van het lijf en dan kom je nog heel bescheiden achteraan met de mededeeling dat je verders niks te vragen heb!” Maar zoo bedoel ik het niet. Ik zet me alsmaar zelf op m'n nummer (waar een nummer dus al niet goed voor is!), maar daarmee neem ik in elk geval

mijn superieuren werk uit handen. En dat is ook wat.

En het komt allemaal geloof ik omdat in den laatsten tijd alles wat met wenschen te maken heeft, in de soep raakt. Zelfs die eene nieuwjaarswensch van mij, die ik toch eerlijk meen. Maar U weet Goddank ook, dat U deze wensch gemakkelijker kunt helpen vervullen omdat U de G a r a n t i e van onze trouw achter ons hebt. U weet niet half hoe trots ik ben dat ik dat zeggen kan. U weet niet half hoe ik af en toe in het afgeloopen jaar op het punt gestaan heb om er de brui aan te geven. En telkens weer even verbaasd was dat ik het toch niet kon doen. Uit deze ervaring heb ik mezelf zoo goed leeren kennen dat ik weet, dat ik het het volgende jaar óók niet doen zal. Ik beken eerlijk dat ik dit voor een partje aan U te danken heb en de overtuiging heb dat met U voorop ik ook zal doorgaan.

Het is eruit en ik ben blij dat het eruit is, ook al weet ik dat er van die sissieslijmers zijn, die denken dat ik met stroop zit te smeren. Ik zeg altijd alles fout, dat heb ik nou wel door. Maar toch gaat deze brief de deur uit.

Met de beste wenschen erbij van de Nummers in de kouwe mist van Patjet, in de bako-bako van de Rieuw, in de broejerige hitte van Tjermee, in de blubber van Padang, overal, overal en overal.

Generaal, nogmaals: een gelukkig en voorspoedig nieuwjaar!

Nr. 21511.

EEN STAP TERUG

Om des te verder te kunnen springen! Zoo willen we dit nummer beschouwen, want het heeft maar 24 pagina's, terwijl we copy genoeg hebben voor vijftig. Maar technische moeilijkheden en de feestdagen, die de drukkerij gesloten hielden, hebben ons ditkeer even vastgezet. Niets aan te doen en ik vind het zelf verre van leuk, vooral als ik me indenk dat menige wenkbrauw vragend naar boven gaat: „En wij dan? We blijven toch ook „doorpersen”, feestdag of geen feestdag?” Dat is ook inderdaad het groote verschil tusschen de vechtsoldaat en de thuiswerker, maar dan weet je ook het best in wiens voordeel dit verschil uitvalt. En jullie zullen het merken in de komende nummers!

Dat is alles wat ik (met m'n beste wenschen) jullie voor het nieuwe jaar beloven kan. Hou je taai, m'n ouwe slabies in de troep, m'n correspondenten, journalisten, teekenaars en al jullie sobats, die me helpen een „moordkrant” van „Wapenbroeders” te maken. Als we op het eind van dit jaar kunnen zeggen dat dit blad een blad VAN het Leger is, dan kunnen we ook zeggen: „Wat een sprong, wat een sprong! Niks erg dus van dat stappie terug een jaar geleden!” Nogmaals: Hou je taai!

(In haast).
Penn.

Op alles voorbereid, dus ook op booze geesten, is deze vooruitgeschoven wachtpost van de Jagers met zijn kunstvolle totempaal.

Schrijvende SOLDATEN

Op het oogenblik zit de Redactie van „Wapenbroeders” met overeind staande nekhalen te kijken naar een stapel correspondentie uit den troep, die steeds grooter wordt, terwijl we niet snel genoeg kunnen terugschrijven. Wil het ons niet kwalijk nemen als jullie wat lang op antwoord moeten wachten. Al is de correspondentie nóg zoo uitgebreid, we willen er ons niet van afmaken met wat krabbeltjes, maar elk verzoek, elke informatie wordt grondig behandeld. Daar is een aparte organisatie voor nodig, die we nu gaan opzetten, zodat alles straks vlotter gaan zal. Blijf ondertusschen schrijven. Nog steeds blijven wij zeggen: „Hoe meer, hoe beter!” Want we zijn dankbaar voor jullie brieven, ook al zeggen jullie daar wel eens dingen in, die je niet in je zak kan steken zonder de kans te loopen in brand te vliegen. Maar we komen zelf ook warm uit den troep vandaan en weten hoe hoog het jullie soms kan zitten. Zulke brieven zijn de kwaaieste niet. Moeilijker wordt het met de brieven, die werkelijk saai zijn, moppen, die aardig beschimmeld, en verhalen, die inhoudloos zijn. Die kosten ons veel meer hoofdbrekens, want we willen toch blijven aanmoedigen en opmonteren en we weten dat het leven op zoo'n post vaak moorddadig vervelend kan zijn. Het is dan bepaald een toer om een pittige brief te schrijven. Maar zooals je in „Wapenbroeders” wel ziet: we maken een dankbaar gebruik van jullie inzendingen. En je ziet ook wel, dat ze vaak voor de beste verhalen niet onderdoen. Petje af voor jullie, brensjouwers en modderschuivers! Blijf doorbijten. Wij doen ook ons best. En we komen er heusch wel!

Nog dit: het is één keer voorgevallen dat iemand hier kwam informeren of zijn brief was ontvangen, maar dat bleek niet het geval te zijn. Er kan dus wel eens een brief weg raken. Als dus op een brief van jullie antwoord heel lang uitblijft, schrijf dan nog eens voor alle zekerheid. We zouden het ellendig vinden als op zoo'n manier het beste stuk van het jaar zoek zou raken!

Javaansche

HELDEN

Stoutmoedig en succesvol was de legendarische volksheld der Maleissprekenden aan weerszijden van Straat Malakka; met dezen enen held, die beter was dan een avonturier en een zwerver, tekende dit volk zijn aspiraties vrij nauwkeurig. Het volk der Javanen, talrijker en meer gecompliceerd, kan zich niet volledig in een enkelen held uitdrukken, maar heeft er verscheidenen.

Pandji

In de eerste plaats vinden wij Pandji, den prins, die wanhopig wordt door het verdwijnen van de voor hem bestemde prinses. Hij begeeft zich op eindeloze tochten om haar te zoeken. Ook zij heeft een diepgaande liefde voor hem opgevat. Zonder elkaar kunnen zij niet leven, maar steeds weer ontwijken zij elkaar. Dit spel wordt nog gecompliceerder, daar Pandji in het voorbijgaan menig hart veroverd. Het thema wordt in talloze variaties gerepeteerd. De oorsprong van deze sage moet op Oost-Java liggen, en het motief reikt vele eeuwen terug. Het heeft zich zelfs verbreid in Oostelijke richting over Bali en Lombok, naar het Noorden over de kusten van Celebes en Borneo, tot in Kamboedja en Siam toe, terwijl in de Maleise literatuur veel Pandji-romans tot op de dag van heden worden gelezen. Toch is de origine Javaans en speelt de historie zich af aan de oude hoven, waarop de blikken der Javaanse bevolking altijd zo sterk gericht waren.

Rama

Prins, was ook Rama, een held van heel ander makelij, reeds meer dan duizend jaar geleden uit het oude Voor-Indische heldendicht Ramayana overgenomen. Hoewel hij voorbestemd was om den koning, zijn vader, op te volgen, viel hij ten offer aan de intrigue van een mindere gemalin. Voor deze vrouw deed hij afstand van zijn rechten, weerstreefde zijn ouden vader en trok zich als kluizenaar in de bossen terug. Hier werd zijn gemalin geschaakt, doch hij weet haar terug te winnen. Maar daar het volk niet zeker was, of zij in het paleis van haar belager wel ongemoeid was gebleven, geeft hij de voorkeur aan hun beider vuurdoed boven een hereniging, die aanleiding zou kunnen zijn tot verslapping van moraal.

Zo luidt in enkele woorden het verhaal, waarvan een gedeeltelijke weergave op het toneel drie à vier dagen duren kon, waarbij de dans 's morgens om zes uur begint en 's avonds om 10 uur eindigt. In Djokja comprimeerde men eens het geheel in een cyclus van een week, maar liet natuurlijk het minder belangrijke weg. Het enorme heiligdom van Prambanan, op 15 Km. van Djokja op de weg naar Solo, geeft in honderden reliefs dit oude verhaal weer; ook de oude Tjandi Panataran beeldde dit af. Een moeilijk en omvangrijk dichtwerk uit de tiende eeuw behandelt het verhaal, waarvoor de belangstelling niet verslapt bij de

Pandji Inoe Kertapi, een der hoofdpersonen uit het oude Pandji-verhaal zooals hij in het wajang-spel wordt uitgebeeld.

godsdienstovergang tot den Islam. In nieuwer taal werd het toen gemoderniseerd, telkens weer werd het gedramatiseerd, en op Bali wordt het tot op heden nog in oude vorm en taal bestudeerd. „Hier van worden we beter mens“, zeiden mijn Hindoe- en Christen-dorpsgenoten, en de Moslimse Javaan zal er net zo over denken. Zij schiepen de figuur van Rama, en deze drukte weer zijn stempel op hen.

Ardjoena

Menig Javaan stelt zich Ardjoena ten voorbeeld, den middelste der vijf Pandawa's. Hij is de verleidelijk-knappe man bij uitstek, maar het meest beroemd en geliefd, omdat hij zo nodig in staat was alle wereldsche gehietingen te verzaken, niet eens voor eigen zieleheil, maar om bovenmenselijke kracht te erlangen voor de strijd, die hij voeren moest. De strijd trok hem niet aan, integendeel, geen was er zo uitgesproken tegen gekant als hij, maar hij moest gestreden worden. Hij had er zelf weinig bij te winnen; slechts plichtsgevoel dreef hem tot al deze zelfverzaking. Ook dit gedicht wordt van oudsher nog steeds afgebeeld en uitgebeeld.

Menak

De Ridder Ménak, is een Moslims held, oom van den profeet Mohammad en een ridder zonder vrees of blaam. Hij verbreidde het ware geloof, zeker, maar was meer

krijgsman dan zendeling, streed graag, snel en vaak. De Javaanse geest vermeide zich graag in al de veroveringen en avonturen van zijn held, aan wien inderdaad een historisch persoon ten grondslag ligt, maar die geheel overwoekerd is, door een ongebreidelde fantasie. Ménak, in zijn eindeloze variaties op steeds weer hetzelfde thema, is een Javaans ridder geworden, onvermoeibaar getrouw zichzelf breedvoerig herhalend.

Dipo-Negoro

Wat in den historischen Dipo Negoro den Javaan aantrekt, is naast sympathie voor den tekortgedane en bedrogene ook zijn neiging tot bespiegeling en zelfkastijding. Hij bad en vastte, was een ernstig man, die groot zedelijk overwicht heeft uitgeoefend op zijn mensen, en op Midden-Java in de mondelinge overlevering tot op heden voortleeft.

Gadjah-Mada

De ijzeren kanselier

Ten slotte Gadjah Mada, Java's „IJzeren Kanselier“ levend zes eeuwen terug in de bloeitijd van Modjopait, de man, die Java tot zijn grootste bloei gebracht heeft en zijn macht tot in de uithoeken van den Archipel deed gevoelen. Zijn snelle en schitterende carrière bezorgde hem veel benijders; deze man van krachtige maatregelen deinsde er niet voor terug om ieder uit den weg te ruimen, die hem tegenwerkte, en zodoende een voorbeeld te stellen. Rusteloos streeft hij naar de suprematie van Java in den archipel.

Maar als handhaver en uitvoerder van 's konings verordeningen had de rijksbestierder ook bemoeienis met de rechtspraak, en Gadjah Mada heeft zijn naam aan een wetboek gegeven. Hieraan dankt de nieuwe universiteit van Djokja haar naam, die overigens slechts bekend is bij en begrepen wordt door intellectuelen, die wij hebben gevormd, want bij het Javaanse volk was Gadjah Mada in het vergeetboek geraakt.

Dit zijn de helden, die het Javaanse volk zich heeft gevormd, en die op hun beurt het Javaanse volk hebben gevormd.

Dr. C. Hooykaas.

De Ramayana werd als beeldhouwwerk op oude Javaansche Tempels uitgevoerd. Op deze voorstelling spant Prins Rama de wonderboog van Djanaka.

DE STRIJD OP JAVA

SLOT

Einde van den strijd in zicht

Op 2 Maart had de vijand zich van Tjepoe meester gemaakt, had daar de raffinaderij vernield gevonden, alsmede de brug over de rivier, waarvoor hij thans bezig was een andere in de plaats te slaan.

In groote trekken kwam het operatieplan hierop neer, dat in twee richtingen tegen Tjepoe zou worden opgerukt en wel 2 bataljons in W. richting (vormende de N. colonne) en de overige troepen, n.l. 1 Marinebataljon, eenige compagnieën van het Legioen van Mangkoe Negoro en 1 landstormbataljon, gesteund door een afdeling artillerie, langs de Zuidelijke route Djombang-Kertosono-Ngawi. Aangezien eerst op 4 Maart de Divisiecommandant de volle beschikking over zijn troepen kreeg, kon de Zuidelijke colonne niet eerder dan in den morgen van den 5en Maart de opmarsch van Djombang uit aanvagen.

Inmiddels was de vijand erin geslaagd, met gemechaniseerde en gemotoriseerde krachten op 4 Maart onze verkenningsorganen opereerend langs den Zuidelijken weg, terug te werpen en tot Kertosono door te dringen. Aldaar werden de troepen van de Zuidelijke colonne ingezet, maar deze slaagden er niet in, den opmarsch te stuiten. Zij trokken terug op Djombang en verder op Modjokerto. Generaal Ilgen, inziend dat de actie tegen Tjepoe geen kans van slagen bood, besloot de troepen, behalve die, welke ook in dit stadium nog voor

Soerabaja werden noodig geoordeeld ter dekking van de uitvoering van bepaalde maatregelen, terug te nemen, ten einde ze, na ordening van de verbanden en verzorging van de verpleging den strijd in kleiner verband te doen voortzetten.

De daartoe noodige verplaatsingen werden op 6 Maart uitgevoerd. De 2 bataljons, die de Noordelijke colonne hadden gevormd, werden verplaatst naar de omgeving van Gempol om aldaar de uit het Westen komende troepen op te nemen.

Nadat alle troepen Gempol hadden bereikt, werden de gevechten afgebroken en werd, gebruik makend van de duisternis, over Probolinggo en Malang afgemarcheerd naar de streek tusschen Loemadjang en Dampit, waar de verschillende onderdeelen in den loop van den 7en Maart hunne bestemming bereikten.

De te Soerabaja achtergelaten troepen — uitsluitend niet-mobiele eenheden, werden op 6 Maart versterkt met de afdeling artillerie.

Op 7 Maart werden de weinige troepen in hun opstellingen om Soerabaja krachtig aangevallen. Aangezien de vernielingen geheel volgens programma hadden plaats gevonden, besloot de commandant van de z.g. Immobiele groep in den loop van dien dag Soerabaja prijs te geven en onder achterlating van de Stadswacht naar Madoera over te steken, ten einde daar het verzet voortgang te doen vinden.

Op 8 Maart was de dislocatie van de troepen onder bevel van Generaal Ilgen dus als volgt: de mobiele groep in de streek tusschen Dampit en Loemadjang, de overige troepen, in hoofdzaak bestaande uit niet-mobiele eenheden, op het eiland Madoera.

In Midden-Java had de toestand zich als volgt ontwikkeld. De weinig beschikbare troepen voerden verschillende vertragende acties uit langs de opmarschwegen van den vijand, welke echter niet konden verhinderen, dat eenige dagen na de landing de z.g. Vorstenlanden door de Japanners werden bezet.

Generaal Cox had, nadat de opmarsch zich had afgeteekend, zijn troepen op den W. oever van de K. Serajoe geconcentreerd met de bedoeling, achter deze belangrijke terreinhindernis den vijandelijken opmarsch naar de Preanger Hoogvlakte te beletten. Toen na een zeer hevig bombardement op 4 en 5 Maart Tjilatjap was vernield, had het binden van troepen aan deze haven geen zin meer, weshalve ook de aldaar beschikbare troepen (ong. 2 compagnieën infanterie) achter de Serajoe werden teruggenomen.

EINDE VAN DEN STRIJD

Na dit relaas van wat in Oost- en Midden-Java was geschied, keeren wij naar West-Java terug, waar in den namiddag van 7 Maart was besloten tot de capitula-

tie van de troepen, welke zich bevonden in de terreinstrook, in het Westen begrensd door een lijn N. Z. door Poerwakarta en in het Oosten door de lijn N. Z. door Soemedang.

Generaal Schilling, die zich met zijn staf op 7 Maart te Bandoeng bevond, vertrok overeenkomstig een in den morgen van 7 Maart genomen beslissing van den Legercommandant met de nog bruikbare troepen naar het gebied ten Westen van de lijn N. Z. van Poerwakarta, ten einde met de zich aldaar bevindende troepen, t.w. 2 bataljons infanterie en 1 afdeling artillerie den strijd voort te zetten.

Generaal Pesman vertrok ter voldoening aan de verstrekte opdracht in den laten namiddag van 7 Maart in de richting van Lembang, ten einde contact op te nemen met den Japanschen commandant aldaar. De ontmoeting had eerst in den vroegen morgen van 8 Maart plaats. Resultaten werden daarbij niet verkregen.

De Japanners eischten, dat de Gouverneur-Generaal en de Legercommandant zich persoonlijk naar Kalidjati zouden begeven, ten einde aldaar den Japanschen Opperbevelhebber te ontmoeten. Hierbij werd de bedreiging geuit, dat indien vóór 10.00 u. van den 8en Maart de Nederlandsche autoriteiten niet naar Kalidjati zouden zijn vertrokken, Bandoeng door een bombardement zou worden vernield. Dat het niet bij een bedreiging alleen zou blijven bleek duidelijk uit de aanwezigheid van talrijke Japansche bommenwerpers boven Bandoeng, dat, zooals reeds vermeld, toevluchtsoord voor een groot aantal gezinnen ook van buiten Java was geworden.

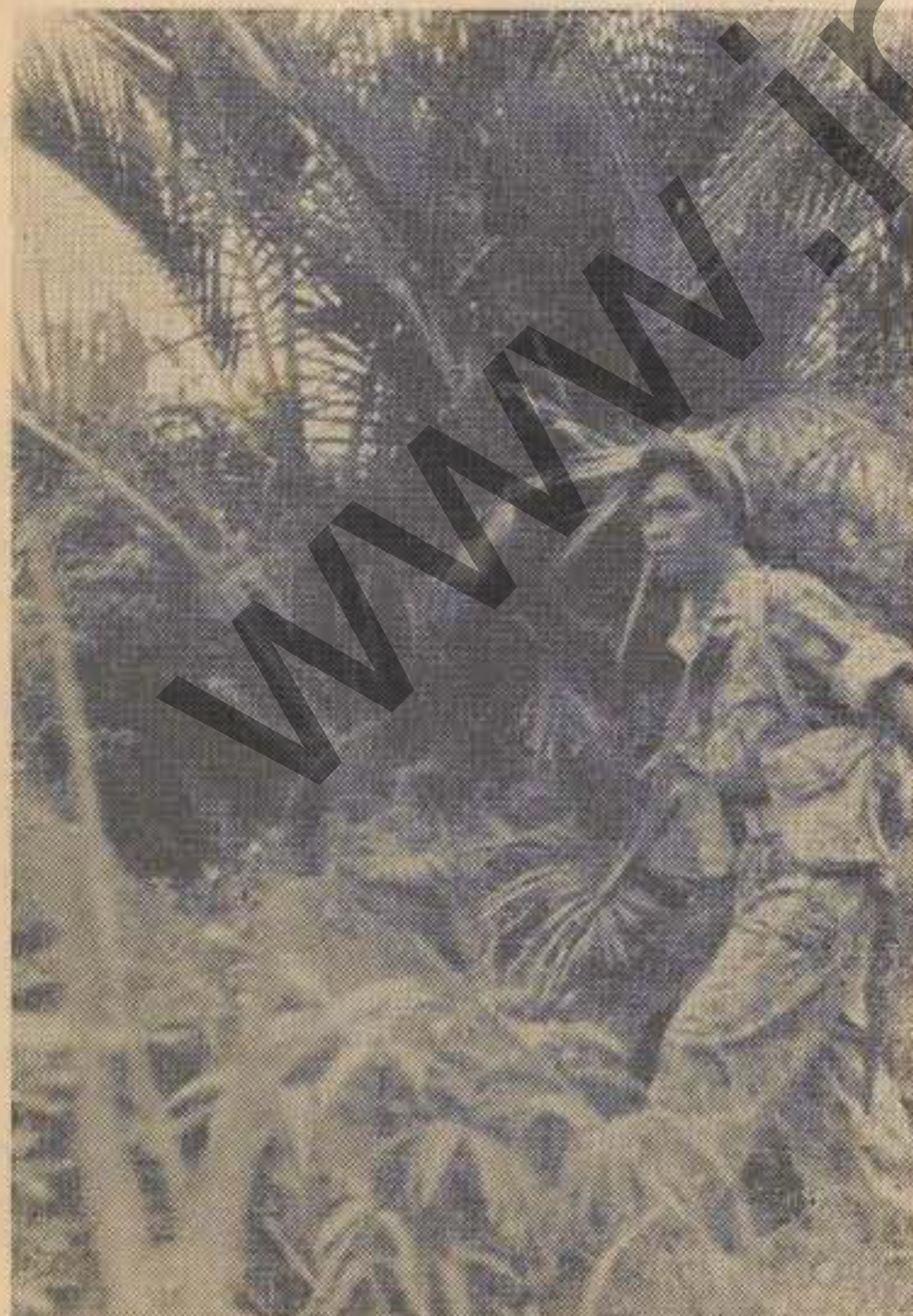
De Gouverneur-Generaal en de Legercommandant vertrokken en keerden eerst in den nacht van 8 op 9 Maart terug. De capitulatie van de geheele weermacht in Nederlandsch-Indië had moeten worden aanvaard. Een partieele capitulatie had de Japansche Opperbevelhebber niet aan de orde willen stellen. De strijd op Java was afgelopen, niet alleen de groep onder Generaal Pesman, ook de andere troepen op Java, zelfs die daarbuiten, werden in de capitulatie begrepen.

Reeds voordat de algeheele capitulatie had moeten worden aanvaard, had Generaal Schilling het besluit moeten nemen, met zijn troepen de vijandelikheden te staken. De zware bombardementen op de in de omgeving van Tjirandjang samengetrokken troepen waren oorzaak geweest, dat deze oververmoeide troepen nog meer aan gevechtswaarde hadden ingeboet. Door de vernieling van spoorwegverbindingen was het aantrekken van een trein met levensmiddelen uit Padalarang onmogelijk geworden. Geen voldoende aantal bruikbare vrachtauto's met chauffeurs was aanwezig om voor de verpleging noodzakelijke levensmiddelen langs den weg op te voeren.

Het bieden van georganiseerden weerstand werd niet meer mogelijk geacht. De vraag restte of deze troepen, na behoorlijk verpleegd te zijn, voor het voeren van een guerilla konden-mochten- worden ingezet. Na rijp beraad achtte Generaal Schilling zich niet verantwoord, het bevel te geven tot overgang tot een guerilla.

Tot eenzelfde conclusie — wat de guerilla betreft — was Generaal Ilgen in Oost-Java gekomen op overeenkomstige gronden als Generaal Schilling, nadat hem bericht van de capitulatie had bereikt.

Zoo heeft de strijd op Java slechts 8 dagen geduurd. Van meet af aan was het,

„The ghost goes west”, oftewel de nachtmerrie van den rampokker op de wandeling.
„Slamat djalan, Soepardi!”

Zal het een treffer zijn?

gelet op de sterkteverhoudingen en vooral ook de afwezigheid van luchtstrijdkrachten aan onze zijde, een hopelooze onderneming. Van het uithoudingsvermogen van onze troepen, moreel en fysiek, is zoowel in de gevechten als bij de terugtrekkende bewegingen, noodig om aan een wisse vernietiging door omvatting te ontkomen, het uiterste gevegd.

Al is de strijd dan kort geweest en met een capitulatie geëindigd, tevergeefs is hij niet gevoerd. Onze Java-troepen hebben een achttal Japansche divisies aangetrokken en daarna gebonden. Niet alleen dit, ook luchtstrijdkrachten en transportschepen zijn in aanzienlijken getale voor de onderneming tegen Java moeten worden ingezet, waarbij den vijand niet onaanzienlijke verliezen werden toegebracht. Langen tijd was dit geheele apparaat niet beschikbaar voor de voorgenomen actie tegen Australië, die daardoor te laat bleek te komen toen zij, met zooveel tijdverlies, eindelijk kon worden ingezet, op een oogenblik, dat geallieerde versterkingen in voldoende getale Australië en de omringende zeeën hadden bereikt.

RADIOPROGRAMMA VOOR DE STRIJDKRACHTEN

Oudejaarsavond.

- 20.00—20.20 Lou Bandy en zijn kameraden brengen vroolijke liedjes.
- 20.20—20.30 Gramfoonmuziek.
- 20.30—20.40 De plv. Adjudant-Generaal Kolonel P. Alons spreekt „Een woord van Hart tot Hart” tot de strijdkrachten.
- 20.40—20.45 Nog even iets serieus, en dan...
- 20.45—21.30 brengt Lou Bandy met de zijnen U een opgewekt Oudejaarsavond-programma.

Nieuwjaarsdag.

- 20.00—20.28 P. C. J. Relay.
- 20.28—20.30 Tusschenspel van gramfoonmuziek.
- 20.30—20.40 Chef Marinestaf Kapt. t. Z. J. J. L. Willinge spreekt.
- 20.40—20.45 Tusschenspel gramfoonmuziek.
- 20.45—20.58 Chef Staf Generaal Majoor D. C. Buurman van Vreeden richt het woord tot de Strijdkrachten in het Nederlandsch en Maleisch.
- 20.58—21.00 Naspel van gramfoonmuziek.

VERZENDING LUCHTPOSTPAKETJES TIJDELIJK STOPGEZET

5

Briefpakjes oorspronkelijk bedoeld als gewichtsaanvulling van de Brief-post.

De Veldpost deelt ons mede:

„In verband met de overbelasting der vliegtuigen wordt de gelegenheid tot het verzenden van aangeteekende briefpakjes per luchtpost naar Nederland ingaande 25 December tijdelijk gesloten.

Ter toelichting diene, dat in het begin van dit jaar het door de regeering met de K.L.M. (Netherlands Government Air Transport) overeengekomen gewicht aan mail niet werd bereikt, zoodat als aanvulling aangeteekende briefpakjes konden worden vervoerd.

Door de komst van nieuwe Nederlandsche troepen is de hoeveelheid te vervoeren Correspondentie dusdanig toegenomen, dat het inmiddels sterk verhoogde overeengekomen gewicht met de K.L.M. altijd

wordt gehaald, waardoor de briefpakjes alleen zouden kunnen worden vervoerd door het inleggen van extra toestellen, hetgeen niet altijd mogelijk is, ook al gebeurde dit b.v. deze maand reeds eenige malen.

Noodgedwongen moet thans de verzending van deze pakjes tijdelijk worden gestaakt.

Uit het bovenstaande blijkt wel, dat indien de luchtpostpakketjes gehandhaafd zouden blijven, de snelle bezorging van de briefmail gevaar loopt, doordat een gedeelte hiervan door het meenemen van briefpakjes, zou moeten wachten op een volgend toestel.

Dit kan onder geen omstandigheden, want de Briefpost mag geen stagnatie ondervinden en ook hier geldt dus; *wat het zwaarst is moet het zwaarst wege!*

Red.

Kerstgedicht

Dit is het eenige kerstgedicht dat we uit den troep ontvingen. Er zullen er wel meer volgen. Maar er komen nog heel wat kerstvieringen en wapenbroeders zullen er altijd zijn. In een volgend kerstnummer zal de kerstgedachte van den soldaat in meer gedichten en verhalen te beluisteren zijn. Dit is geen perfect gedicht. Nee. Maar de dichter is wel een perfect soldaat. En zijn gedachten zijn eerlijke, eenvoudige gedachten. Daarom nemen wij dit gedicht gaarne op. Jammer dat het voor het Kerstnummer zelf te laat kwam. Maar onze jongens, die eraan gewend zijn dat zooveel te laat komt, en toch altijd klaar staan met hun volle appreciatie, zullen dit eenvoudige gedichtje toch nog met het grootste genoegen willen lezen.

Bing, bang, de klokken klinken,
Een nieuwe Kerst wordt ingeleid,
Een Kerst met welkome klanken,
Vergeleken bij vroeger tijd.

Toen was er armoe, ellende,
Gebrek aan voedsel en meer,
Gebracht door de Nazi-bende.
Maar die tijd komt nimmer weer!

Nu een Kerstfeest te beleven,
In volle vrede en vrede,
Dat zal een vreugde geven,
En een groot festiviteit.

Maar deze Kerst zal geven,
Een scheiding van menig gezin,
Waarbij men zich moet geven,
Voor Nederland en haar Vorstin.

Doch God zal onze harten binden,
En ons terzijde treden.
Waardoor wij toch onze naasten vinden,
In onze gemeenschappelijke gebeden.

Zo zal deze Kerst verlopen,
En menig moederhart zal denken,
Aan haar jongen in de tropen,
Die ook aan haar zal denken.

Sld. 1e kl. J. Dieperink
260621000, 1-2-4 R. Y.

Het mysterieuze A.A.T. convooy

Het is een mysterieuze colonne, die op dien mistigen Novemberavond over de modderige wegen van den Achterhoek naar het Oosten rolt.

Een waas van geheimzinnigheid hangt over deze file overbelaste 3 tonners, die bij elke oneffenheid in den weg gevaarlijk naar één kant overhelt, en waar kolossale kisten hoog boven de cabines uitsteken, waar een rij geblindeerde vrachtwagens door twee motorordonnansen omringd wordt, despatchriders, die met hun knetterende Royal-Enfields door de Twentsche dorpen jagen.

Tegen het vallen van de schemering bereikt men de grens tusschen Nederland en Duitschland en komt het convooy tot stilstand, vlak voor de tolboom, waarachter twee Britsche M.P.'s nieuwsgierig toekijken.

Grenscontrole..... Papieren worden gecontroleerd, maar de Politie mannen schijnen niet voldaan.

Eén van hen slentert langs de wagens en probeert de opschriften van de kisten te ontcijferen. Volgens de documenten, die hij zooeven ingezien heeft, betreft dit een convooy van Rotterdam naar Praag, uitgevoerd door de 13e Compagnie Aan en Afvoertroepen.

De papieren zijn in orde, maar dit heele convooy doet zoo geheimzinnig aan, en de M.P.-er kan het gevoel niet van zich afzetten, dat er ergens een luchtje aan dit transport is.

De wagens moeten geladen zijn met archiefstukken van de repatrieerende Tsjechische Regeering uit Engeland, maar de politiemann kan niet voorstellen, dat hiervoor 8 wagens noodig zijn. Vooral de geblindeerde vrachtwagens genieten zijn volle belangstelling.

Wanneer hij in het convooy Tsjechische soldaten ontdekt, die in gesprek zijn met een burger stevent hij er op af.

De Tsjechen zijn uiterst vriendelijk en de burger stelt zich voor als de heer Srp, begeleider van het convooy.

Dit komt den M.P.-er al te fantastisch voor.

Een burger, die zich met Nederlandsche militaire convooyen bemoeit, daar heeft de M.P.-er nog nooit van gehoord.

Weer moeten papieren getoond worden en steeds meer bescheiden worden overgelegd, voordat eindelijk de M.P.-er er van overtuigd is, dat de zaak klopt.

Een reisorder geteekend door Captain P. J. Ferry van de „British Military Mission to the Netherlands Government“ is het doorslaggevende bewijs dat de Engelsche autoriteiten hun goedkeuring aan dit merkwaardige convooy hechten en nog dienzelfden avond verdwijnt het convooy over de grens, op weg naar de Amerikaansche en Russische zones.

Dit merkwaardige convooy, dat op weg naar Praag nog tal van moeilijkheden zal moeten overwinnen, is een colonne Dodges, bestuurd door Oorlogsvrijwilligers van de 13e Compagnie A.A.T., onder commando van den 1en Luitenant H.A. Robbe Groskamp, geassisteerd door den 2en Luitenant K. de Boer, die in de afgelopen oorlogsjaren in het Engelsche Leger een uitgebreide routine heeft opgedaan in het convooyrijden.

Deze beide officieren hebben een groote verantwoording op zich genomen bij het uitvoeren van deze moeilijke taak.

Het goud-transport van de Bergduivels „Give us the tools, and we will do the job“.

in den winter van 1945

Deze tocht is immers de volvoering van een regeeringsopdracht n.l. om den Tsjechischen goudvoorraad, die zich in Londen bevond na de capitulatie van Duitschland naar Praag terug te brengen. Tevens moeten de aanwezige archiefstukken van de Tsjechische regeering worden meegenomen.

Daar de spoor- en waterwegen nog niet voldoende functioneerden om dit vervoer behoorlijk te verwerken, heeft de Nederlandsche regeering deze opdracht aan de toendertijd reeds perfect georganiseerde militaire transportcompagnieën toevertrouwd.

De 13e Compagnie van de A.A.T. werd ermee belast, maar toen kwamen de moeilijkheden. De kostbare kisten, die per schip naar Rotterdam waren gebracht bleken te groot, te topzwaar voor de 3 tonners met één achteras. Hiervoor waren trailers noodig, althans G.M.C.'s met dubbele achterassen (met 8 wielen).

Na verschillende conferenties was men derhalve tot de conclusie gekomen, dat de

13e Compagnie dit transport niet kon uitvoeren, daar de Commandant een dusdanige belading van zijn auto's onverantwoordelijk voor zijn menschen en zijn materiaal achtte.

Groote consternatie bij de Tsjechen, die met een brief van de Nederlandsche Regeering te voorschijn komen waarin de uitdrukkelijke toezegging was gedaan om dit transport uit te voeren en wel met 10-tonners.

Maar waar haalt men nu de wagens vandaan?

Bij de Korpsstaf in Tilburg worden pogingen gedaan, om grotere wagens te leenen, maar tevergeefs. Na dagen wachten komt eindelijk een telefoontje: De gevraagde wagens zijn niet beschikbaar.

Eindelijk geeft de Commandant toe. Hij ziet in, dat dit eerste transport een stunt is en een speciale service met verstrekkende consequenties beteekent.

Onder hoogspanning worden nu in de werkplaats de zaken aangepakt. 6 Wagens moeten gedemonteerd worden voor de groote kisten, schotten en huif op een der andere wagens.

Een wagen wordt ingericht voor het Tsjechisch personeel, een voor keuken, een voor bagage, een voor benzine.

Chauffeurs worden opgetrommeld. Er zijn er te weinig; er is juist weer een convooy weg naar Zeeuwsch Vlaanderen.

Terugkomers uit Brussel zijn in principe vrijgesteld, hebben dringend behoefte aan verlof, maar geven zich vrijwillig op, wanneer de Commandant een beroep op hen doet.

In één nacht is het wonder geschied. De wagens zijn klaargekomen en in den vroege morgen van den 16en November worden de kostbare kisten ingeladen.

De tocht is begonnen en met een snelheid die de grens van 25 mijlen niet mag overschrijden, daar anders de 3 tonners het zullen begeven, wordt de weg naar Duitschland ingeslagen.

....De kisten op de wagens beginnen te schommelen en te zwaaien, maar het tempo wordt volgehouden!....

Keulen is de eerste tocht en laat in den avond wordt deze stad bereikt. De „stad“ biedt een gruwelijken aanblik. Alles is vernield en verwoest, met puinmuren op de trottoirs. De trams rijden, dat is het eenige levensteeken.

Een doordringende stank hangt boven deze stad. Dat is Duitschland November 1945.

Het convooy gaat door, via Bonn-Remagen over de kapotgeschoten Deutsche Autobahn naar de Fransche demarcatieliijn.

De keukenwagen is doorgereden en staat in Andernach op het transport te wachten. Met behulp van een spiritusbrander heeft men voor 50 man eten gekookt.

Het convooy passeert de puinhoopen van wat eens Koblenz was, over de Moeselbrug naar Boppard, St. Goar-Bacherbach-Bingen. In Koblenz en Bingen zeer nauwkeurig op letten op Fransche wegwijzers, die de colonne door de stad doen kronkelen. Vergissingen worden gemakkelijk gemaakt, veroorzaken nog extra omwegen door nauwe verwoeste straten. Via Bingen naar het totaal verwoeste Mainz en dan eindelijk de Rijnbrug.

Hier bevindt het convooy zich in de Amerikaansche zone.

Frankfurt is het einddoel van dien dag en oververmoeid komen de chauffeurs 's-avonds aan.

Den volgenden morgen wordt getankt. De 13e Compagnie A.A.T. wordt door de Amerikanen als een Geallieerd onderdeel beschouwd en kan haar benzine uit de enorme Amerikaansche voorraden putten.

De keukenwagen is weer doorgereden en vangt het convooy ten Oosten van Wurzburg op. Een haastig middagmaal wordt genuttigd, want de avond begint en het is 's-avonds niet veilig op de Deutsche wegen. In Furth is het pikdonker en hier wordt het een dolzinnig ronddwalen. De twee ordonnansen verkennen den weg, maar raken hem bijster. Een burgerlifter wordt meegenomen en dank zijn hulp komt het convooy 's-avonds in Neurenberg aan!

De Club Americana is het hotel voor de chauffeurs en het is een oase van licht en leven in een gore puinwoestijn, zooals overal in Duitschland, dat niets anders is dan een enorm en luguber knekelhul, waarin het slecht ademen is, waarin het convooy zich spoedt van het eene geallieerde centrum naar het andere, zooals een schip zoekt naar een thuishaven in mist en storm. De bevolking leeft in ruïnes, begint honger te lijden. Het jammerlijke beeld van hout sleepende vrouwen en van hongerige verkleumde en verschooierde kinderen doemt steeds weer op.

Het convooy dendert voort door de Duitse steden.

Verder naar het Oosten, naar Sulzbach-Hahnbach-Gebenbach.

Hier vindt een incident plaats. Een van de wagens, die de kostbare lading goud vervoert, valt uit. De 2e Commandant blijft bij den wagen achter, terwijl de rest doorgaat. Maar de Tsjechen zijn ongerust over dezen wagen. Zij vragen den Commandant het convooy te doen stoppen, welk verzoek wordt ingewilligd. Na een uur wachten komt de wagen eindelijk opdagen. Nadat Wenberg bereikt is komt het beruchte traject over de bergpassen. Op deze hellingen kan niet langzaam gereden worden zooals op den vlakken weg, wanneer er kuilen opdoemen. Het risico moet genomen worden. De kisten op de wagens beginnen te schommelen en te zwaaien, maar het tempo wordt volgehouden. Het gaat goed en eindelijk komt de grenspaal van Tsjecho-Slowakije in zicht.

Hier wordt de Hollandsche vlag op den voorsten wagen van het convooy bevestigd en wordt de tocht voortgezet.

In het volle donker wordt Plzen bereikt, waar de moeilijkheden zich opstapelen.

Er zijn moeilijkheden met de inkwartiering en voeding.

De jongens hebben geen Tsjechische kronen en kunnen niets kopen. Eindelijk wordt hun een feestmaal in hotel Smitok beloofd met gratis consumptie. Niets komt er echter van terecht. Er is geen vrije consumptie en de bestuurders van het convooy krijgen niets. Sommigen hebben het geluk dat Amerikanen voor hen betalen. Er komt een ontevreden stemming, die nog verhoogd wordt door het feit, dat in het wagenpark uren gewacht moet worden voor er benzine getankt kan worden. Van de Amerikanen wordt een benzinetoewijzing ontvangen,

Ruïnes van kapotgeschoten huizen doemen op.

maar de commandant wil die voor de terugreis bewaren. Hij verlangt benzine van de Tsjechen en eindelijk wordt dit in vaten verstrekt. Met handpompen moet dit naar boven geperst worden, hetgeen veel tijd kost. Na uren kan het convooy uit Plzen vertrekken en komt in Rokycany aan. Hier begint de Russische Demarcatieliijn. Het bekende beeld langs alle Russische grenzen. De triomfeert over iedere spoorlijn en autoweg, zoo ook hier. Roode vlaggen, Russische wachtposten. Dank zij den Heer Srp wordt het convooy spoedig vrijgegeven. Na plm. 1000 km te hebben afgelegd wordt na 5 dagen Praag bereikt. Aan den rand van de stad wordt het convooy opgewacht en de stad binnengeleid. Praag is ongeschonden, alles is volkomen in tact. Het convooy schuift voort en komt voor het Ministerie van Verkeer tot stilstand, waar Tsjechische militairen de bewaking van het convooy overnemen.

Het goud is weer thuis. In het imposant gebouw van het Ministerie van Verkeer wordt aan alle deelnemers aan dit convooy een lunch aangeboden, terwijl de Directeur Generaal Dr. J. Kalenda een toespraak houdt.

Na afloop hiervan worden de kisten met goud naar de burcht gebracht, de woonplaats van den President Dr. Benesj. Zij worden op het binnenplein afgeleverd.

Plotseling komt er een kink in de kabel. Er is voor de chauffeurs van het convooy niet gezorgd. Er is een misverstand ontstaan. Men meende hier in Praag, dat de vracht per trein zou komen. Er moet nu op stel en sprong voor huisvesting worden gezorgd. In ontluisde barakken moeten de chauffeurs worden ondergebracht. De commandant van het convooy weigert. Hij zal de Nederlandsche Ambassade opbellen. Alle bureaux zijn echter gesloten, hoofdportier

verdwenen. Maar er is een kleine telefooncentrale bij den achterportier. Na lang dwalen door de plechtige donkere gangen vindt hij eindelijk de telefoonpost. Maar alles is vruchteloos. Er blijkt geen Nederlandsche diplomatieke vertegenwoordiger in Praag te zijn. Tenslotte neemt de Commandant het besluit den President van de Republiek op te bellen. Hij krijgt den secretaris van den President, Dr. Belanski aan de telefoon. Het geval wordt uitgelegd en de secretaris belooft te zullen helpen. Maar een uur verstrijkt en nog is er geen uitsluitsel.

De tweede Commandant en een sergeant zijn op zoek gegaan naar den Minister van Verkeer. De tweede commandant telefoneert links en rechts. Hij eischt den minister te spreken. Hij wordt verbonden met de werk-kamer van den minister en meent: Ha daar heb ik den Minister zelf en krijgt den Sergeant aan de telefoon, die in de werk-kamer zit te wachten! Een onsterfelijk moment.

Eindelijk na uren komt alles voor elkaar. De militairen krijgen behoorlijke legering en voeding.

Dit is het einde van het relaas van het merkwaardige convooy naar Praag. Vijf dagen later waren zij, na sneeuwstormen te hebben getrotseerd, in Haarlem terug. Op de binnenplaats van de Ripperdakazerne staan op 30 November 1945 alle 18 wagens geparkeerd. De truck van den Commandant heeft twee vlaggen, een Hollandsche en een Tsjechische, grauw en gerafeld door sneeuw, regen en wind. De troep treedt aan, 35 man voltallig. De Commandant meldt zijn chef:

„Het convooy is behouden teruggekeerd uit Praag“.

Dit zijn de jongens, oorlogsvrijwilligers, die den naam van Nederland ook buiten de grenzen hielpen hooghouden, jongens die het convooy den naam van „Bergduivels“ gaven, die later nog tochten naar Denemarken en Zwitserland maakten.

Het zijn dezelfde jongens, die thans op den convooyweg Batavia-Bandoeng rijden en medewerken aan het herstel van rust en veiligheid in Indië.

Kees Hannard.

Neut: „Twalef ure, Taaie, aflosse. En mag ik je met 't nieuwe jaar alles toewense wat je nog te goed hep fan 't foorige jaar!“

Taaie: „Dankjewel fette tooferfee. En fan 't sellefde, fan 't sellefde!“

ZE ZIJN KLAAR!

Morgen is het P. day, Padangdag.

Op het dek worden uitrustingen geïnspecteerd, lopen doorgehaald en zooals gebruikelijk talloze verborgen gebreken aan wapen of uitrusting ontdekt.

De keukenploeg zoekt met vertwijfeling naar een kans om zoo gauw mogelijk aan den wal te komen en daar het potje te gaan klaarmaken. Een lunchpakket zal wel wor-

Wie weet hoe lang het duren zal voor er weer een lange rustpoos komt om de wapens een goede beurt te geven. Dus moet het aan boord nog maar grondig gebeuren, denkt Brok uit Den Bosch.

den verstrekt — het lijkt wel een pic-nic — maar iets warmes wil er toch ook wel in, redeneeren zij.

Om 5 uur reveille en om 7 uur gaat de eerste groep van boord met de LST. Er is eenige spanning te merken, omdat men na de berichten over de overeenkomst tusschen de Regeering en de Repoebliek eigenlijk geen idee heeft, wat er daar achter die blauwe nevel en tusschen het groen wat zij van het schip af zien kunnen eigenlijk te wachten ligt.

Het kunnen bloemen zijn, maar ook handgranaten.

Voor beiden zijn wij klaar.

De „Banckert” heeft ons gedurende den reis gezelschap gehouden en lijkt het ons nu net het geschikte vriendje toe om bij mogelijke heibel bij ons te hebben.

En dan zijn wij er toch zelf ook bij. Als je nou maar wist, of die lui daar in Padang nu toch eens eindelijk wijzer geworden wa-

ren en beseften, dat wij heelemaal niet als vijanden komen.

Dat wij uiteindelijk alleen hun eigen welzijn op het oog hebben.

Konden wij ze de streken op Java maar laten zien, waar wij gezeten hebben. Hoe daar de aanvankelijk wat wantrouwende bevolking onze grootste vrienden geworden zijn. Hoe daar uit de chaos orde geboren is en uit moord en terreur veiligheid en recht.

Misschien zullen zij het gelooven. Misschien moeten wij het eerst bewijzen. Zij zijn klaar, de jongens, die overal in het rond slapen. Klaar om te antwoorden op wat hen ook tegemoet komt, één uitgestoken vriendenhand of het vuur van een sniper.

Maar zij zouden den vriendenhand prefereren. De tijd, dien zij hier in Indië hebben doorgebracht heeft hen een breder inzicht gegeven op mentaliteit en problemen van de bevolking. Zij hebben het meegemaakt hoe de pemoeda van gisteren na een paar dagen als gevangene in hun kamp van idee veranderde, en hun vriend werd. Zij hebben leeren spreken met de kampongbevolking.

Zij zien niet meer „de Indonesiërs als vijanden. Zij weten dat er onder de tani's geen voorkeur is voor sluipmoord en terreur. Zij weten, dat slechts de enkelingen zijn, uitschot of fanaten, die in onbluschbaren haat zich tot hun vijand verklaard hebben. Zij zijn er klaar voor. Na dezen bedrijvigen middag heerscht er nu stilte op de dekken, waar zij bewaaid door den koelen zeewind droomen van een koud nevelig Holland, van een land, dat zij verlaten hebben, deze Jagers om het te dienen, waar ook, hoe ook.

Zij zijn klaar.

B. Berends.

Ook de „Banckert” was van de partij en hield ons gedurende de geheele reis gezelschap.

De volgende generatie steekt Willy le Coq uit Aardenberg en P. Freysen uit Bosch de vriendenhand toe. Het eerste blijk van vertrouwen in Padang, maar meer zullen er dra volgen.

TANLAI

De regen viel grijs over het land, dat in breede, begroeide heuvels afdaalde naar de mistige vallei.

Wij hadden den maaltijd beëindigd en zaten bij een sigaret en een traaggegeten pisang na te tafelen. Het geruisch van den regen over het atapdak absorbeerde alle gedachten en gevoelens in grenzelooze verveling.

In dit afgelegen bivak temidden van rolstenen en schuimende bergstroomen spraken wij slechts over dienst en over thuis; daarbuiten scheen alles op te houden te bestaan.

Toen viel plots de naam; zonder aanleiding en zonder bijzondere bedoeling.

Een korte, sombere naam die de dokter noemde! Tanlai. Een naam uit Ambon.

De historie lag in een ver verleden en was verloren gegaan in den stroom van alle-daagsche gebeurtenissen; alleen in de kleine, vergeten bivaks leeft hij nog af en toe op en dan lijkt hij zoo klein en onbeduidend, dat hij verhaald kan worden tusschen twee happen van een pisang.

Het gebeurde in het begin van dit jaar in Tji-binong. Een naam, die niet de klank heeft van een Austerlitz, een Guadalcanal, een Arnhem of een Java-zee; maar die als zoovele andere, nimmer-genoemde namen van dit land een eigen kort en fel verhaal kent van opoffering, moed en trouw.

Een patrouille keert terug; na het inrukken zoekt de kleine, zwarte korporaal met zijn sectie de legerplaats in de lekende tent. Hij trekt de handgranaat van de koppel; de veiligheidspal springt op onverklaarbare wijze uit de ligplaats en de beugel vliegt tegen het tentzeil. In dit eene, panische oogenblik beseft de korporaal: zijn soldaten, die niets vermoeden van het verschrikkelijke. Een stap brengt hem bij den ingang van de tent om de granaat naar buiten te slingeren, maar daar komt de rest van de patrouille aangeslenterd. In de ongeweten grootheid van zijn verantwoordelijkheidsbesef grijpt deze korporaal de sissende granaat tusschen beide handen, drukt ze tusschen de beenen en buigt zich er overheen.

Niemand heeft iets gemerkt en als de vreeselijke klap gevallen is, begrijpen zij nog niet.

Ik heb het rapport van den dokter gezien. De aard der verwondingen stond er in drie zakelijke, wreede regels in vermeld.

Over het levenloze wrak van dezen kleinen Ambonneeschen korporaal is het leven verdergestroomd. Maar soms valt de stilte en buigt men het hoofd.

DUITSLAND VERDEELDE MET JAPAN ONS KONINKRIJK

9

Uit „Het Binnenhof” ontleenen wij het volgende interessante artikel, waaruit duidelijk blijkt het verraderlijke, voor-oorlogse gekonkel van de twee as-mogendheden Duitsland en Japan. Wij hooren nog der Fuehrer door de radio brullen: „Deze oorlog is ons opgedrongen, wij willen geen oorlog!”

Het zal zeer weinigen — zelfs weinige insiders — bekend zijn, dat de laatste Japanse Marinecommandant in het bezette Nederlands-Indië, vice-admiraal Maeda, die de beruchte geheime instructies aan Soekarno gaf, in 1940 korte tijd Japans Marine-attaché in Den Haag was en in 1941 deel uit maakte van de zgn. handelsmissie, achtereenvolgens onder leiding van Kobajasji en Yosjizawa, welke Tokio naar Indië had uitgezonden om druk op de Nederlands-Indische regering uit te oefenen.

De verschijning van Maeda in deze drie opeenvolgende functies is geen toevalligheid geweest, niet doordat de persoon van Maeda op zichzelf zo belangrijk was, maar wel door de kringen als wier exponent hij handelde.

Toen Japan in 1936 uit het vlootverdrag van Washington trad en bijgevolg zich niet meer bond aan de beperkingen van dat verdrag en tevens zijn vlootbouw geheim hield, kwam zijn buitenlandse politiek in een nieuw stadium, namelijk die van samenspel met Duitsland. Deze nieuwe politiek ging gepaard met een belangrijke uitbreiding van het diplomatieke personeel van de Japanse ambassades en legaties in de gehele wereld. Zo werd ook in Den Haag de legatie uitgebreid, waarvan de belangrijkste plaatsing was die in 1937 van een marine-attaché, te weten de kapitein-luitenant ter zee Morisada Tonaki.

In overeenstemming met de toenmalige politiek ten aanzien van Nederland — Japan wilde in overleg met Duitsland Nederland in het schuitje van de Duits-Japanse combinatie krijgen, kennelijk met het doel Nederland en Nederlands-Indië uiteindelijk langs geruisloze weg onder resp. Duitse en Japanse controle te krijgen — was de als marine-attaché uitgekozen persoon iemand, die Nederland vriendelijk gezind was. Tonaki sprak vrij goed Nederlands, noemde zijn eerste kind Oranda (Holland) en schreef in Japanse tijdschriften — dit is onze inlichtingendienst achteraf gebleken — in gunstige zin over Nederland.

In 1938 liet Tonaki zijn gezin uit Tokio naar Den Haag overkomen, omdat hij had vernomen, dat zijn plaatsing van enigszins lange duur zou zijn. Nauwelijks was in September 1939 echter de oorlog uitgebroken, of hij liet doorschemeren, dat hij wel eens spoedig naar Tokio kon worden teruggeroepen voor dienst op de vloot. Wanneer men hem in die tijd sprak, was zijn stereotiep weerkerende vraag: „Geloofst U, dat Duitsland bij U zal invallen?” Gaf men daarop ten antwoord dat men zolets moeilijk kon aannemen, omdat Hitler deze of gene verzekering had gegeven, dan schudde

hij half meewarig, half ongelovig het hoofd. Pro Duits was Tonaki allerm minst en meer dan eens verklaarde hij in een privégesprek: „Onze verhouding tot Duitsland is niet die van sympathie, doch uitsluitend een van opportuniteit”. Toen hij in 1938 een autoreis door Duitsland maakte, werd hij overal door de Gestapo gevolgd en het opmerkelijke was, dat wanneer hij aangekondigd in een restaurant kwam, hem een spij斯卡art in het Nederlands onder de neus werd gedrukt. Het onderling vertrouwen tussen de As-vrienden was toen reeds niet erg groot.

In het voorjaar van 1940 kreeg Tonaki plotseling de order uit Tokio om vóór Mei uit Nederland te vertrekken, terwijl als zijn opvolger aangewezen was de toenmalige kapitein-luitenant ter zee Maeda, die op dat ogenblik als adjunct marine attaché was verbonden aan de Japanse ambassade in Berlijn. Maeda gold als pro-Duits, en achteraf is uit zijn artikelen in Japanse tijdschriften gebleken, dat hij Nederland niet zeer gunstig gezind was.

Het is duidelijk, wat deze wisseling van Japanse marine-attachés betekende, namelijk, dat de politiek van Duitsland en Japan definitief tot een onderlinge verdeling van ons koninkrijk had besloten, al werd tengevolge van een wederzijds wantrouwen deze zaak eigenlijk eerst later in „kannen en krullen” gebracht.

Als komische noot kan dienen, dat toen Tonaki in zijn woning aan de Amalia van Solmstraat 153 te Den Haag op 15 April 1940 een diner gaf ter ere van de aankomst van zijn opvolger Maeda, deze laatste, tot grote ontsteltenis van Tonaki, niet verscheen. Toen na verloop van een uur Maeda er nog niet was en een der aanwezigen gekscherend de opmerking maakte, dat hij wel eens dronken kon zijn, stond een der aanwezigen, een officier van onze inlichtingendienst van tafel op, met de mededeling, dat hij Maeda vermoedelijk wel vinden kon. Hij reed met zijn auto weg en na verloop van een half uur kwam hij terug met Maeda, die hij als een zoutzak op de sofa deponeerde. Hij bleek hem te hebben opgevest in een bar aan de Lange Houtstraat, waar Maeda blijkbaar het nuttige met het aangename verenigd had, een bar n.l. die bekend was om het bezoek van in meer dan één opzicht politiek en anderszins verdachte personen,.....

Op 23 Juni 1940, dus onder de Duitse bezetting, verliet hij als laatste buitenlandse diplomaat ons land, om straks weer in Indië op te duiken.....

SCHRIJVENDE SOLDATEN

In ons vorige nummer werden de bijdragen geplaatst van:

Korp. C. Rockx, 240125001, Padang,
Sgt. Ben Holtkamp, 25041004, Palembang,
Sold. J.v.d. Schot, 95311, Tjiandjoer.

Het zijn ditmaal sloffen Lucky Strike en Zipper, journalisten-met-de-bren, als je ze niet lust, stuur ze dan maar weer terug, dan krijgen jullie mijn Neptune!

Dirk Zwankhuizen, Weesp, 7 Dec. Divisie:
„.....maar je ziet veel in een paar weke.....”

Pioniers

Ze pionierden aan een barak, die ze op-trokken van bilik, bamboe en atap, al lang niet meer verbaasd om de duizenderlei nimmer-gedroomde mogelijkheden van dit spul. Ze zaten boven in de nokken en sjouwden met bamboe en ze sjorden palen aan elkaar vast. Maar hij, de geweldenaar met zijn vierkante bast en robuste kop, zat in een hoekje ragfijne spaanders te snijden voor een vuurtje. Het was géén verhouding en daarom viel hij op.

— Besjoer, — zei hij amicaal toen ik bij hem kwam gehurkt.

En daar, temidden van de rolsteen en de stilte van het dalletje, vertelde hij.

— Negentig procent van ons was d'r tegen, vierkant tegen, om hierheen te komen. Moet U niet verkeerd opvatte, de voorlichting in Holland is knudde, as ik 't zoo mag zegge met Uw permissie. D'r bin' in ons pel'ton twee, die 'n week ondergedoken zaten; affijn, we ginge met de dood in 't hart.

Maar je ziet veel in 'n paar weke,..... ik zal 't U 's uitlegge. We legge nou in Buitenzorg. Moet U daar 's wat koope op de passar, banjak moeilijk. Ze draaie direct d'r gezichte weg.

En ons Nica-geld neme ze niet aan, tenminste, erg lastig.

Ik wou 's wat pisangs kope; de vent zat alleen. Hij keek erg schichtig rond, toen trok 'ie me haastig achter een boom, z'n nek om 't hoekje en toen nam 'ie haastig 't geld. Takoet, zei 'ie, dat beteekent dat 'ie 'm zat te kiere. En dan heb je de kindere; ze zien d'r uit om 'r kepleet om te griene. Komme ze an de draad om ete te vrage. Maar als 'r van ver zoo'n (....., geschrapt, Red.) ankomt, dan zijne ze op eens an de larie, precies as in Moffetijd bij ons thuis.

Nog veel meer vertelde hij. Hij was te ongecompliceerd om zoo maar verhaaltjes op te disschen. Zijn meening was niet gebaseerd op ellenlange verhandelingen of beschouwingen.

Maar rechtstreeks geboren uit het diepgewortelde gevoel van rechtvaardigheid, bewust geworden in vijf jaren bezetting van zijn eigen dorp, een jaar door onbekendheid met de werkelijke feiten verdoofd, thans door eigen ervaring tot een nieuw ontwaken gekomen.

DE MANNEN

van het

MOLENTJE

„Tante Jet”, de commando-jeep tusschen twee zware tientonniers uit het autopark van de 16e. Op de foto ziet men Lt. Krijts, sgt. van Rijssel (Amsterdam), Wijnhoven (Eindhoven), Schins (Voerendaal), van Iersel (Antwerpen), Driessen (Urmond) en Lauser uit Sliedrecht.

Ergens op den schier eindeloozen weg Batavia-Bandoeng duikt plotseling een stel borden op; „Langzaam rijden. Ook U!” of „Gevaarlijk. Wegherstelling”. Al kankerende op die genisten, die telkens weer nieuwe „grapjes” uitdenken, wordt de zware truck door den chauffeur op een lagere versnelling geschakeld, waarna de kolos moeizaam tusschen verkeersborden en andere obstakels wordt heengeloedst.

Wanneer de weggebruiker iets meer afwist van het ondankbare werk der genisten, van het werk van de mannen met het bekende Hollandsche molentje op hun mouw, zou vermoedelijk minder gekankerd worden op de jongens van de 16e Cie. Leger Genie-troepen. Ondankbaar is het werk, dat de jongens uit Brabant, Limburg, en Dordrecht langs den weg verrichten. Ondankbaar, omdat de genisten, van de 16e Cie, zoo graag van dezen, voor Bandoeng belangrijken verbindingsweg een moderne autostrada zouden willen maken, maar door het gebrek aan materiaal en het intensieve verkeer wordt het wegdek, dat reeds hersteld is, weer even snel stuk gereden. Het is bijkans monnikenwerk van dezen weg, waar in den drogen tijd het zicht volkomen „verduisterd” werd door stof en nu in den regentijd de spatten vuil en drabbig water en de klonters modder den weggebruiker om de ooren vliegen, iets te maken. Toch zetten de genisten hun werk onverdroten voort. Mocht er al eens door dezen of genen roekeloos rijdenden bestuurder een moeizaam verkregen drum met asphalt ondersteboven worden gereden, dan wordt de drum met vereende krachten weer op haar „pootjes” gezet en kan het onderbroken werk weer voortgang vinden.

Wanneer men, zooals wij, in de gelegenheid is geweest om het werk van deze.....

hm..... lastposten van den weg van nabij te bekijken, dan krijgt men respect voor hetgeen daar in weer en wind wordt gepresteerd door mannen, die in het dagelijkse leven een alles behalve technischen werkkring hebben. Wat zegt U bijv. van een man, die in zijn burgerleven het eenzaam beroep van banketbakker uitoefent en thans als een ervaren bulldozer-bestuurder den grond gelijk maakt; of van een mijnwerker, thans dienstdoend kok, die in zijn vrijen tijd en passant een compressor bedient en steenen in de lucht laat vliegen, opdat er nimmer gebrek zal zijn aan den zoo hoogst noodzakelijken steenslag?

De mannen van de 16e cie. staan voor niets. Wanneer men een kijkje neemt in het „hart” van de 16e cie., de centrale werkplaats in Tjimahi, wordt het een ieder duidelijk, dat de jongelui van kapitein Boers heel wat moeilijke puzzles weten op te lossen. In slechts enkele maanden tijd hebben de genisten deze, door het wanbeheer gedurende de bezetting, volkomen verwaarloosde werkplaats weer in bedrijf gesteld. Er ontbreekt nog wel het een en ander, maar wat wil men? Men kan nu eenmaal niet in twee maanden tijds een up-to-date bedrijf uit den grond stampen, indien men te kampen heeft met gebrek aan alle soorten van materiaal en aankoop in het buitenland nu eenmaal „taboe” is vanwege den deviezen-ambtenaar. Toch heeft men er nu al een lasscherij, een draaijerij, een bankwerkerij, een smederij, een timmerwinkel en tenslotte een electro-technische werkplaats. In dit laatst bedrijf worden de motoren en dynamo's nagekeken en gewikkeld, worden mijn-dectoren behandeld. Kortom alles gedaan, wat men nu eenmaal van een moderne electrotechnische afdeling mag verwachten. In de eerste plaats zijn al deze karweitjes erop gericht de posten langs den weg zooveel mogelijk werk uit handen te nemen.

Het resultaat konden we zien tijdens een bezoek aan het werk buiten, op de wegen. Op het beruchte Missigitt-traject treft men het eerste belangrijke herstellingswerk van de 16e cie. aan, wanneer men van Bandoeng uit naar het Westen rijdt. „Berucht”, vanwege de ontzagwekkende kuilen, welke men in het eens gladde wegdek aantreft.

Onbarmhartig worden wij door elkaar geschud, wanneer wij met onze jeep een weg zoeken tusschen al die kuilen en langs al die kelen. Plotseling bij een kromming een waarschuwbord. Even later zien wij de eerste werkploegen der genie.

Het is een en al bedrijvigheid, welke ons aan de beste jaren van voor den oorlog doet herinneren. Toen was het niets vreemds om langs de wegen dergelijke herstellingswerkzaamheden te zien. Nu in dezen chaotischen toestand is dat wat anders. Gelukkig trekt de bevolking zich niets aan van alle soorten van anti-Nederlandsche propaganda. Samen met de genie werkt zij aan het herstel van den weg, welke tevens het herstel van den economischen toestand van de streek beteekent. Peuters van enkele turven hoog ziet men

Banketbakker Lafleur uit Oirsbeek (zittende) en de Bruin uit Dubbeldam (staande) bezig met den bulldozer van de 16e Cie Leger Genie-compagnie.

Het molentje op de mouw van L. Schmidt uit Dordrecht, het officiële embleem van de 16e Cie. Leger Genie-compagnie.

Theo Vos uit Voerendaal (Limburg) mijnwerker van beroep, die als dienstdoend kok geen gek figuur slaat.

Vergeeten Leger....

opgewekt hun ouders helpen. Ze doen het graag, deze eenvoudige dessalieden. Ze werken graag met de „orang blanda” samen, die in het gebruik bijzonder meevalt. Aan arbeidskrachten heeft men dan ook geen gebrek. Van heinde en ver stroomden de menschen toe. Met het loon zijn ze best tevreden, verzekerde men ons, maar meer nog met de verstrekking in natura van diverse levensmiddelen, welke wekelijks plaats vindt.

Grappige staaltjes worden ons verteld in het „Sneeuwkllokje”, het hoofdkwartier van dit genie-peleton, waar sergeant G. Lempens uit Weert den scepter zwaait. Aanpassen was wel het eerste wat de genisten moesten leeren. Aanpassen aan de veel langzamere werkwijze van de Indonesische koelies vergeleken bij de arbeidsprestaties van den Hollandschen arbeider.

Het gaat gemoedelijk toe op het werk, maar de herstellingen vinden voortgang. Vaak moeten de ouders in de dessa's de sawah's bewerken. Twee kleine peuters worden dan als remplacanten gestuurd. Je mag ze niet terugzenden, want dan zijn de dreumesen teleurgesteld.

Een populair man bij de bevolking is de soldaat, belast met de polikliniek. Elken dag staat een drom menschen voor de „poli”, om door den „toewan dokter” behandeld te worden. Ernstiger gevallen, die niet op de polikliniek kunnen komen, worden thuis bezocht. Indien het een inderdaad ernstig geval is, wordt de officier van gezondheid ingeschakeld. Opname in het Juliana Ziekenhuis te Bandoeng vindt meerdere malen plaats.

Ongeveer van begin September af zitten de genisten op de Goenoeng Missigit.

Den eersten tijd hebben wij doorgebracht met het weggappen van het struikgewas langs den weg. Daarna konden wij met de eigenlijke wegherstelling beginnen.

Achttien kilometer wegherstel hebben de genisten op dit traject voor den boeg. Voorloopig hebben wij iets meer dan een kilometer gereed. Het is een verademing, plotseling op een hersteld wegdek te rijden. Helaas! Vele weggebruikers maken dit gedeelte tot een racebaan en gooien er een schepje op.

Resultaten zijn niet uitgebleven. Een van de drie wegwalsen — in tien dagen moeizaam uit Bandoeng naar den Goenoeng Missigit gekropen — werd aangereden.

Het ding moest geheel gedemonteerd worden voor de reparatie.

Het water voor deze wegwalsen vormt een puzzel. Dagelijks 1000 liter water over twintig kilometer afstand te voeren is geen kleinigheid.

Via Radjamandala, waar ook wegherstelling in uitvoering is, en een noodlandings-terrein in orde wordt gemaakt, gaat onze tocht verder, naar Tjandjang.

Hier zijn de bruggenbouwers aan den arbeid. Door de Britten werd destijds op de plaats waar de oude brugconstructie was, een Bailey-brug geslagen. Beter gezegd, deze brug is over de oude brug heen gemonteerd. Onze geallieerde vrienden achten de oude brug te zwak voor hun zware lasten. Bailey-bruggen zijn intussen kostbare dingen. De Genie is daarom thans bezig de oude brug weer voor gebruik gereed te maken door versterking van den bovenbouw. Onder het wegdek van de Bailey-brug wordt een nieuw wegdek op de oorspronkelijke brug gelegd. Het is geen sinecure vlak onder de Bailey-brug te werken, terwijl het verkeer er over heen daverd en dindert en dertig meter beneden je de bandjirrende kali stroomt. De rotsblokken,

Zooals ook de grootste compositie is geschreven rond een simpel motief, zoo is de heele correspondentie van den troep met ons geschreven rond twee simpele woorden: „vergeeten leger”.

En als we den brievenstapel doorbladeren, dan springen deze woorden ons tegemoet uit moedige en opgewekte, maar ook uit neerslachtige en wanhopige brieven, uit nauwkeurige opsommingen van klachten en ook uit een enkel luchthartig zinnetje, uit ingewikkelde betoogen en uit brokkelige hanepooten. We schrijven hierop zelden terug, want omdat we ook soldaat zijn, hebben we een hekel aan beloven. En we beschouwen den brief alleen als wat ze is: even stoom afblazen, want het zit me tot hier.

We herinneren ons het laatste bezoek aan de demarcatieline met zijn drukke gesprekken, maar ook met zijn lange poozen van woordeloos bijeen zitten, omdat je allebei opeens voelt: „Kom, laten we ons nou niks wijsmaken!”

En nu we aan ze terugdenken, zien we ze weer zitten:

de KNIL-soldaat, die niet begrijpen kan waarom hij nog geen sergeant is,

de milicien, die niet begrijpt waarom hij nog niet weten kan wanneer hij naar huis kan,

de landstormer, die niet begrijpt waarom er nog getaward wordt op de schamele

Sgt. Lempens uit Weert, de „kasteelheer” van het „Sneeuwkllokje”, poseert voor den fotograaf.

die af en toe uit bruisende watermassa te voorschijn komen, nooden nu eenmaal niet tot een gratis onderdompeling.

Maar zij blijven werken de jongelui met het Hollandsche molentje. Dit Molentje is een overblijfsel uit den tijd, toen de Nederlandsche genisten na den inval in Normandië nauw samenwerkten met de Engelschen. Het Engineer Corps, waarbij onze menschen waren ingedeeld, droeg als embleem op den mouw een molentje. Toen na de bevrijding van Nederland de Nederlandsche genisten een afzonderlijk geheel vormden, namen zij dit embleem over.

De betiteling „16e Cie” is afkomstig uit den tijd, dat de compagnie een onderdeel van de geallieerde strijdkrachten vormde. Booze tongen zeggen echter, dat deze of gene machthebbende op een borreluurtje knopen van zijn jas heeft geteld en tenslotte op 16 is gekomen.

Hoe het ook zij, het werk van de 16e cie kan ieder, die dagelijks langs de wegen rijdt, met eigen oogen zien.

Bandoenger

terugbetaling van alles wat hij heeft verloren,

de soldaat, wiens vrouw nog steeds knijpt aan den overkant,

de soldaat die langs de kawat drentelt en piekert waar hij zijn verlofje van één dag naar de stad moet doorbrengen,

zijn wachtcommandant, die z'n laatste sigaret wegstopt en 'm toch weer tevoorschijn peutert, want deze sigaret is hebbe en het krijgen van andere is een lot uit de loterij,

de man die zijn laatste scheermesje op een scherf van een bierflesch slijpt en ernstig overweegt of een baard niet practischer is,

de man die nadenkend naar de zwarte lucht kijkt, naar al z'n natte kleeren aan de lijn en z'n natte schoenen op het dak,

de man die nog maar één wensch heeft: 24 uur ongestoord pitten,

de man die vraagt hoe lang hij nog op zich moet laten schieten en zijn relatie tot de demarcatieline ziet als één van hond en ketting,

de man die trouw de krant leest en zich afvraagt: „Zitten ze nou in de drukkerij te knoeien met den tekst of ben ik onnoozel geworden? Ik snap er niks meer van!”

de man voor wien woorden als „comfort” en „liefde” sprookjeswoorden zijn geworden, waar je als een kind naar luistert bij verhalen in het wachtlokaal,

de man die vraagt.....

Er zijn veel soorten vragen, maar het zijn allemaal mannen die het vragen. En al die vragen beginnen met „waarom” en al die vragen worden beantwoord met „vergeeten”.

Het is allemaal zoo simpel als goejendag. Dat komt door het simpele leven waarin deze mannen zijn gedrongen. En in dit simpele leven past een simpel antwoord. Net zoo simpel als:

„Rijen! Landmijnen of geen landmijnen!” En hij rijdt.

„Post drie aflossen! Opstaan!” En hij gaat de donkerte in naar het schot van den sniper.

Wie zulke woorden dagelijks hoort en zulke daden dagelijks doet, KAN geen genoeg nemen met „Strakkies” of „Dat moete we nog bekijken”. Waarom wordt dat niet begrepen door den man die in het veilige middelpunt zit van den grooten gevaarscirkel? Waar blijft het royale, spontane gebaar van Holland's volk? Van Indië's burgerij? Waar is de dank, nu al in daden uitgedrukt?

Dit is een bittere stem. Ja, die stem IS soms bitter. Dit is GEEN opstandige stem. Dit is GEEN hitsende stem. Dit is NIET de stem van den kaalwerker, die „moorde-naars!” roept.

Nee, nee en nog eens nee.

Want zij zegt ook en daar draait niemand anders voor op: „Ik laat me liever m'n strot afsnijde dan m'n post te verlate!” en dat is doodgewone soldatenwaarheid, de eenige die we nog kennen. Het rottige is alleen dat we zoo'n idioot vertrouwen hebben dat zij toch gauw komt, de daad van erkentelijkheid. Net zooals de sigaret en het scheermesje soms toch wel komen.

Maar waarom duurt het in hemelsnaam zoo lang?

PENN

Haagsche DREVEN

**Burgemeester de Monchy legt zijn ambt neer
Je kunt weer uitgaan in Den Haag**

Voor de Jongens van 1-4 R.I. is een geschenk onderweg

Mijn vriend Arie heeft een strop. Zoo nu en dan — ik kom er eerlijk voor uit, dat ik hem niet regelmatig schreef — kreeg hij een brief van me.

Prompt ontving ik antwoord, daar ergens uit de buurt van Bandoeng vandaan.

En nu zal hij m'n lange brieven, waarin ik zoo'n beetje het nieuws van den dag neerpande, niet meer krijgen. Want ik veronderstel, dat hij deze brieven „Uit Haagsche dreven" ook onder oogen zal krijgen. Ik hoop, dat hij me er niet boos op zal aanzien en dat hij geen kwaad met kwaad zal vergelden en nog eens wat van zich zal laten hooren. Trouwens, misschien zijn er wel Hageneezen in de Oost en inboorlingen uit omliggende dorpen van de residentie, die er op den duur behoefte aan hebben me te schrijven om me bijv. te vertellen, wat ze in m'n brieven aan nieuws van het thuisfront missen. De legervoortlichtingsdienst zal me die brieven dan wel doorzenden. Zoo mogelijk zal ik dan trachten met de wenschen rekening te houden. Na deze min of meer zakelijke inleiding doe ik er — geloof ik — verstandig aan maar meteen van wal te steken. Dezer dagen is H. M. de Koningin voor haar winterverblijf in de residentie aangekomen. Ze heeft het Huis ten Bosch betrokken. Dit paleis werd tijdens de bezetting nogal beschadigd, maar is nu keurig gerestaureerd. 't Lag zoo mooi

in het Haagsche Bosch, maar daarvan is niet veel meer over, helaas.

HERINNERING AAN DE BEZETTING.

Twee maal, kort achtereen, werden we nog eens aan de donkere bezettingsavonden herinnerd. In groote deelen van de stad hebben we nl. in het donker gezeten; oorzaak: een storing in den stroomtoevoer uit de koppelleiding. Burgemeester de Monchy, die ruim 66 jaar is, gaat aan het einde van het jaar heen. Een ieder, dien we hierover spraken, betreurt zijn vertrek en de huldiging, die hem bereid zal worden, zal vermoedelijk wel algemeen zijn. In 1944 bestond het Residentie-orkest 40 jaar. Dat jubileum is toen maar sobertjes gevierd, dezer dagen is er een gala-concert geweest, dat klonk als een klok. Het bestuur ontving een flink bedrag ter ondersteuning van het orkest. Helaas was de bijeengebrachte som niet genoeg om het tekort geheel te dekken. Er zal dus nog meer geld op tafel moeten komen; anders gaat 't orkest een zorgelijkken tijd tegemoet.

Voor herstel en nieuwbouw van huizen is nog steeds weinig materiaal aanwezig. Niettemin wordt er op de Plaats een dancing gebouwd, waarover een geweldige deling is ontstaan. Niet heelemaal ten onrechte, oordeelen velen; zoo'n danspaleis is niet 't eerst noodige. In den gemeenteraad

(Foto links: Tijdens de onlangs te Hilversum gehouden zwemwedstrijden slaagde de bekende Robben-zwemster Nel van Vliet erin, het wereldrecord schoolslag dames 500 m. dat met 7 min. 43.4 sec. op naam stond van de Deutsche zwemster A. Kapell met 2.4 sec. te verbeteren en te brengen op 7 min. en 41 sec.

De nieuwe wereldrecordhoudster met haar trainer Jan Stender.

(Foto onder) Bij de terugkomst van het Nederlandse Elftal uit Engeland toont Kick Smit in een K. L. M. bus op Schiphol vol trots de pijl en boog, welke het elftal in Engeland ten geschenke kreeg. Om beter te leren richten en schieten.....??

is er een lang debat over geweest en aan de regeering zijn er door een Kamerlid vragen over gesteld. Overigens mag de burgerij weer in Dijers. De Canadeezen zijn er uit. Dijers heet nu Corona. De oude naam herinnerde blijkbaar teveel aan den Duit-schen tijd. Ook Central is weer open; prachtig gerestaureerd. Ik zie, dat de mij toegemeten ruimte al bijna verbruikt is.

ALLERLEI

Uit 's Gravenhage en Perimeter

Nog korter dus nieuws: in December wordt de stadhuisbouw aanbesteed.

Scheveningen gaat 2 miljoen kg. haring naar Duitschland exporteeren.

Zwolsman is vrijgesproken; z'n illegale werk heeft den doorslag gegeven.

De Haagsche Courant is „gezuiverd". Er zijn deels flinke straffen uitgedeeld. Zuster van Hogendorp van Bronovo heeft de leiding van 't ziekenhuis neergelegd. Ds. J. Ravensloot gaat met emeritaat. Op de markt aan de H. Costerstraat branden de lichtjes weer. De parochiekerk der H. Familie vierde haar zilveren feest. In Oegstgeest is op het graf van den B.S.-er Plet van Manen een grafsteen onthuld. In Voorburg heeft de kath. vakbeweging haar 40-jarig bestaan gevierd. Voor de jongens van 1-4 R.I. is een geschenk uit Voorschoten onderweg. Ondanks woningnood ook in Naaldwijk, werden daar drie huizen aan den Dijkweg gesloopt; ten behoeve van wegverbetering. De heer A. W. Janssen uit 'Gravenzande is burgemeester van 's Gravenpolder geworden. Tot den volgende keer.

Hagenees.

STICHTSE ST Rechtszaken in de schaa

Een verslag over de gebeurtenissen in de provincie Utrecht heeft onze schreden v.n.l. doen richten naar de rechtszalen, waarin op het oogenblik in Nederland de grootste na-oorlogse problemen worden uitgevochten. Zo was er te Wageningen het geval van de burgemeestersvrouw van Ede, die huilend tot inzicht kwam, dat haar houding tijdens de bezetting niet fraai was geweest. „Maar niemand heeft zich om mij bekommerd en de mensen uit de illegaliteit liepen mij voorbij". Voor haar een vraag, voor ons een weet.....!

In Utrecht diende een andere kwestie. Voor de balie stond een sergeant van het Nederlandse leger beschuldigd van „intrek-neming in een door Joden bewoond huis". De zitting was dramatisch, want wat bleek: De man, volbloed illegaal, voorman van een ploeg die zich inspande om Joden te helpen onderduiken, P.B.'s vervalste en levensmid-delen verstrekke had, had, toen de grond daar te heet voor hem werd, Den Haag moeten verlaten en was naar Veenendaal getrok-ken, waar een hem onbekende Rijksduitser aangeboden had een huisje voor hem te zoeken. Later bleek, dat hij zijn intrek genomen had in een door Joden bewoond per-ceel, die door zijn toedoen op straat waren gezet. Hij heeft alles in het werk gezet om de gedupeerden nog ter wille te zijn, doch hulp werd niet aanvaard, omdat men ver-raad vreesde. De kwestie werd na de bevrij-ding echter aanhangig gemaakt door het hoofd van de POD te Veenendaal, die tij-dens de bezetting een geschil had gehad met den ondergrondsen strijder, omdat deze

STICHTSE STRUBBELINGEN

Rechtszaken in de schaduw van den Moffentijd

Een verslag over de gebeurtenissen in de provincie Utrecht heeft onze schreden v.n.l. doen richten naar de rechtszalen, waarin op het oogenblik in Nederland de grootste na-oorlogse problemen worden uitgevochten. Zo was er te Wageningen het geval van de burgemeestersvrouw van Ede, die huilend tot inzicht kwam, dat haar houding tijdens de bezetting niet fraai was geweest. „Maar niemand heeft zich om mij bekommerd en de mensen uit de illegaliteit liepen mij voorbij”. Voor haar een vraag, voor ons een weet..... !

In Utrecht diende een andere kwestie. Voor de balie stond een sergeant van het Nederlandse leger beschuldigd van „intrek-neming in een door Joden bewoond huis”. De zitting was dramatisch, want wat bleek: De man, volbloed illegaal, voorman van een ploeg die zich inspande om Joden te helpen onderduiken, P.B.'s vervalste en levensmiddelen verstrekt had, had, toen de grond daar te heet voor hem werd, Den Haag moeten verlaten en was naar Veenendaal getrokken, waar een hem onbekende Rijksduitser aangeboden had een huisje voor hem te zoeken. Later bleek, dat hij zijn intrek genomen had in een door Joden bewoond perceel, die door zijn toedoen op straat waren gezet. Hij heeft alles in het werk gezet om de gedupeerden nog ter wille te zijn, doch hulp werd niet aanvaard, omdat men ver-raad vreesde. De kwestie werd na de bevrijding echter aanhangig gemaakt door het hoofd van de POD te Veenendaal, die tijdens de bezetting een geschil had gehad met den ondergrondsen strijder, omdat deze

laatste den agent van politie (het latere POD-hoofd) had verweten, Jodentransporten begeleid te hebben.

Acht maanden was de verzetsman gedetineerd geweest, doch het Tribunaal achtte de onschuld bewezen van den man, die inmiddels dank zij zijn verdiensten jegens het vaderland, bevorderd was van soldaat tot sergeant.

Het slotwoord van den vrijgelatene was niet erg hoopvol voor het huidige hoofd van de PRA te Veenendaal, Hendriksen.

Voorts eiste het Bijz. Gerechtshof de afgelopen week, tegen een fanatiek SS-er uit Vinkeveen, K. v. Rossum de doodstraf.

Ander provincienieuws is van ondergeschikt belang. Rhenen krijgt een lagere landbouwschool voor opleiding van boerenzoons. Amersfoort haalde zijn nieuwen burgemeester, den Heer Molendijk feestelijk in, Zeist opende een nieuw theater City. Breukelen wil een groter kerkhof..... zelfs daarin is er gebrek aan „levens”-ruimte en in vrijwel heel de provincie was „Ruiten troef”, een actie om de getroffen gebieden van glas te voorzien doch het schijnt geen opgelegd pandoer geweest te zijn.

In de Domstad zelf vond de berechting van een bonnenzwendel plaats, waarbij een onderdeel van de straf bestond uit ontzetting voor vijf jaar om distributie ambtenaar te zijn. Vijf jaar..... dat ziet er hoopvol uit. De politie opende haar actie voor een Veilig verkeers-week en het politie-rapport vermeldde deswege een grotere oogst verballen. Doch verder was er geen nieuws onder de Dom.

PINOKKIO.

ONS BRABANT

OORLOGSSLACHTOFFERS WORDEN NIET VERGETEN

Goed nieuws over den wederopbouw en een voetbal-aftap uit de lucht

Het doet goed te zien, dat de oorlogsslachtoffers niet vergeten worden. Dan hier, dan daar, vinden piëteitvolle herdenkingen plaats. Nu weer werd te Fijnaart een fraai monument onthuld voor de 13 slachtoffers die tijdens de dagen der bevrijding om het leven kwamen en in een massagraf werden bijgezet. Wagenberg toonde zijn dankbaarheid voor het behoud der parochie door de oprichting van een veldkapel. De Israëlitische begraafplaatsen te Putte, die door de Duitschers zoo zwaar geschonden werden, zijn ook weer heringericht, bij welke plechtigheid de eerw. heer Kleerekooper een eeuwigdurend licht ontstak.

De wederopbouw maakt hier en daar goede vorderingen. Te Huybergen is in de plaats van het verwoeste Instituut een noodgebouw opgetrokken, zoodat de kostschooljongens weer onderdak hebben. Ook huize St. Lucia te Princenhage, dat door de Duitschers in brand werd gestoken als dank voor de genoten gastvrijheid, wordt weer bevolkt, zij het nog slechts in een der bijgebouwen. Een verheugend feit is ook, dat het noodwoningbureau te Roosendaal is opgeheven. Hiermee werd een belangrijke periode in den wederopbouw van West-Brabant afgesloten.

We hebben ook weer een onderwetsche lintjes-regen achter den rug.

RUBBELINGEN

duw van den Moffentijd

laatste den agent van politie (het latere POD-hoofd) had verweten, Jodentransporten begeleid te hebben.

Acht maanden was de verzetsman gedetineerd geweest, doch het Tribunaal achtte de onschuld bewezen van den man, die inmiddels dank zij zijn verdiensten jegens het vaderland, bevorderd was van soldaat tot sergeant.

Het slotwoord van den vrijgelatenen was niet erg hoopvol voor het huidige hoofd van de PRA te Veenendaal, Hendriksen.

Voorts eiste het Bijz. Gerechtshof de afgelopen week, tegen een fanatiek SS'er uit Vinkeveen, K. v. Rossum de doodstraf.

Ander provincienieuws is van ondergeschikt belang. Rhenen krijgt een lagere landbouwschool voor opleiding van boerenzoons. Amersfoort haalde zijn nieuwen burgemeester, den Heer Molendijk feestelijk in, Zeist opende een nieuw theater City. Breukelen wil een groter kerkhof..... zelfs daarin is er gebrek aan „levens“-ruimte en in vrijwel heel de provincie was „Ruiten troef“, een actie om de getroffen gebieden van glas te voorzien doch het schijnt geen opgelegd pandoer geweest te zijn.

In de Domstad zelf vond de berechting van een bonnenzwendel plaats, waarbij een onderdeel van de straf bestond uit ontzetting voor vijf jaar om distributie ambtenaar te zijn. Vijf jaar..... dat ziet er hoopvol uit. De politie opende haar actie voor een Veilig verkeers-week en het politie-rapport vermeldde deswege een grotere oogst verbalen. Doch verder was er geen nieuws onder de Dem.

PINOKKIO.

„Rozendaalsche Stuifzand“

Tot hen, die onderscheiden werden met de ridderorde van den Ned. Leeuw behooren o.a. Mgr. Baeten, bisschop-coadjutor van Breda, Joh. Asselbergs, lid van Ged. Staten te Bergen-op-Zoom, J.J. Verbeeten, oud-hoofdinspecteur van het L.O. te Breda en C. Takken, directeur van belastingen en domeinen te Breda.

De populaire muziekvereniging Kolping's Zonen te Bergen-op-Zoom in de wandeling „De Sjekkes“ genaamd, werd bij haar diamanten feest dank in de bloemetjes gezet. Zevenb. Hoek beleefde een jubileum in de fokkerswereld. Daar vierde men nl. het 40-jarig bestaan van „Noord-Brabantsch Eersteling“ en tevens het 40-jarig jubilé van den oprichter A. Bakx, die in deze streek den grondslag heeft gelegd voor de rundveefokkerij. Dr. L. de Jong mocht veel woorden van waardeering aanhooren bij zijn zilveren feest als directeur der Bredasche H. B. S. en de adj. o. o. J. Bonne ontving de bevrijdingsmedaille van de stad Breda voor zijn verdienstelijk werk bij den luchtbeschermingsdienst. De jeugd te Rucphen dacht, dat Sinterklaas al gearriveerd was, want de nieuwe burgervader, ir. van Mechelen, draagt er een flinken baard. Te Roosendaal overleed op 72-jarigen leeftijd de heer A. Tiebakx, een bekende figuur in industriele kringen.

Op sportgebied valt er ook weer heel wat te vermelden. Roosendaal organiseerde een uitstekend geslaagd tennisfeest, waarop Jhr. de Roy van Zuidewijn niet minder dan drie eerste prijzen in de wacht sleepte. In het sportfondsenbad te Breda werden eenige records een kopje kleiner gemaakt. De 200 m. schoolslag dames werd door Lies Bonnier uit den Bosch gebracht op 3 m. 12.2 s. (Vroeger 3 m. 13 s.) De 300 m. schoolslag heeren werd door den Eindhovenaar G. van Rooy op 3 m. gebracht. (Vroeger 3 m. 02 s.) Jac. van den Broek won de ronde van Kruisland ten aanschouwe van 8000 belangstellenden. Te Etten kwam men op het origineele idee de sport in dienst te stellen van de volksgezondheid. Ten bate van het sanatorium De Klokkenberg waren er voetbalwedstrijden, windhondenrennen en motorraces. Een nog ongekende sensatie beleefde Woensdrecht, toen daar een „aftap“ uit de lucht geschiedde. Luitenant Coppens wierp nl. den bal uit een vliegtuig, waarna de eerste wedstrijd op het nieuwe sportterrein kon beginnen.

Willem van der Velden,
Zandbergplein 10 Breda.

NIJS UT IT HEITELAN

13

Us Mem en Jelle

Het belangrijkste nieuws komt niet uit de hoofdstad, doch uit Opsterland. We kunnen gerust zeggen dat heel Nederland zich met Opsterland heeft bezig gehouden. De pers, de Tweede kamer, de Regeering, het was op 'n gegeven moment één en al Opsterland, wat de klok sloeg. Wat er wel aan de hand was? Och, niet anders dan dit:

De gestaakte burgemeester werd weer benoemd; de minister vond, op grond van rapporten van zuiveringscommissies, dat de Edelachtbare wel in een enkel opzicht te berispen was..... maar toch niet gestraft hoefde te worden. Jullie begrijpt het best, zooiets als:

— Jelle, hoe komstou sa let thús?

— Neat en nerges om Mem, mar ik ha Janke efkes thús brocht.

— O, moast'tonel earst sizze, hear!

— Nou dat wit ik net Mem.....

Dat loopt zoo af. Maar in Opsterland niet. De Raad wil den burgemeester niet meer zien en neemt ontslag. De nieuwe Raad wit in ook niet..... het is me een spul van belang. En de minister, óók neit mis, dient een wetsoorstvel in om een Regeeringscommissaris in Opsterland te benoemen.

Zoo'n commissaris is dan heelemaal alléén baas en geen mensch heeft er meer wat in te brengen. Nu, in de Tweede kamer heeft het gekraakt, asjeblijft. Bij de stemming viel de P. v. d. A. zelfs in tweeën. De minister kreeg bij meerderheid van stemmen zijn voorstel er door, om een Commissaris naar dat „opstandige“ Opsterland te sturen. Maar, nu moet de Eerste kamer er nog over vergaderen..... an als Algra en Pollema loskomen, dan kan het wel eens nóg harder kraken, dan ter gelegenheid van de behandeling van de motie Scheps in de Tweede Kamer. Misschien dat we daar in een volgende krant wel al iets van kunnen vertellen. Kijk, er bestaat alle kans op, dat de Regeering, als de Eerste kamer het wetsvoorstel ook accepteert, dienzelfden burgemeester als commissaris benoemt. Nu, ik geef jullie op een briefje, dat dán de rapen pas gaar zijn in Opsterland. Zooiets als:

Mem: Dan doch ik jouns it slot op 'e doar!

Jelle: Dat kin wol Mem, der is ek noch in dakraem en Jo ha my levertraen genoet genoet boarnt..... Jelle is aerdich linich!

Mem: Melstou dyn eigen Mem sã 'n mële jaen?

Jelle: Sa 'n mule, ik bin tweintich jier westi!

Zoo ongeveer gaat het nu tusschen Den Haag en Opsterland. Het wordt een kwestie van: En wie is hier nu baas, jij of ik. En wij weten allemaal, dat moeder thuis de baas is..... ook al doet ze nóg zoo dwaas. Gelukkig de jongen, die een verstandige moeder heeft, die begrijpt dat een Gemeente geen licht-foute burgemeester graag terug ziet komen..... 'k veris gme, ik bedoel: die begrijpt dat een jongen van twintig jaar niet altijd 's avonds bij haar koffie kan zitten drinken, als er toch meisjes thuis te brengen zijn.

Nu, dit is het dan wat Friesland in spanning gebracht heeft..... hún groote nieuws. Woorden zijn goedkoop. Het herinnert den lezer zich misschien nog de laatste woorden aan dezen kant van de groote plas tegen „it famke“ gezegd? Namens hen groet ik jullie. Oan 't sjens!

G. Mulder

Jereen Bosch straat 12 Leeuwarden.

14 Wat je NIET moet doen

Het is Augustus in Batavia en smoorheet. Een van de jongens komt binnen met een glas, waarin een rose limonade met stukjes ijs. Genotvol slurpend werkt hij het naar binnen. Makkelijk, als je dat zoo maar langs de deur kunt kopen.

Erg makkelijk

Een paar dagen later zit deze knaap op het ziekenrapport.

.....Een paar dagen later.....

Zij gezicht duldt niet op veel genot. Het staat bedrukt, zelfs ietwat pijnlijk.

De dokter bekijkt hem eens, hoort zijn klachten aan, geeft een wanhoopszucht: alweer één.

Dysenterie, dwz. een paar weken je uiterst miserabel voelen. Dwz. meerdere malen per dag in ijlmarschen je naar de latrine begeven.

Dat glas limonade was koud, lekker. Het was ook gevaarlijk.

Het is nu eenmaal de gewoonte van den stroopverkooper, dat hij het glas rustig in de een of andere goot uitspoelt. Wat er in die gooten gebeurt, wel, kijk zelf maar eens rond. Resultaat is, dat in dat glas ijskouwe een pracht collectie van beslist onaangename bacteriën en bacillen rondzwierf en de afgekoelde soldaat in het hospitaal belandde. Hij bofte nog. Hij had ook typhus kunnen oplopen.

Deze vriend heeft door ervaring iets geleerd. Maar jammer genoeg kan hij niet alles uit ervaring leren, omdat hij daarvoor niet lang genoeg zou leven. Hij zal het dus zoo maar moeten gelooven dat hij eten, waar de vliegen als krenten in de pudding op gezeten hebben, niet moet gebruiken. Vliegen zijn gevaarlijk. Ze gaan zoo hier en daar de kost ophalen en als „hier“ toevallig besmet is, dan brengt de vlieg de smetstof zeer voorkomend naar „daar“ wat dan ook vol met die nare kleine binatangs komt te zitten.

Dus zal de soldaat ook moeten leren, dat hij de gelegenheid moet ontnemen aan vliegen om zich voort te planten (latrines en plasjes water of modder zijn altijd erg gewild in vliegen-kringen), dat hij moet zorgen, dat er nooit rommel in de buurt van zijn kamp of behuizing ligt, die vliegen lokt. Het is altijd makkelijker vliegen te lokken, dan ze daarna kwijt te raken.

De soldaat zal dus ook maar moeten aannemen, dat het riskant is zoo maar uit de kali of rivier te drinken, omdat de gewoonte van de bevolking, de toilet-gelegenheden, waar mogelijk boven de rivier te bouwen, vaak tot besmet water leidt.

Bovendien is het noch gezond noch erg effectief om plenzén ijskoud water of stroop naar binnen te gieten. Gezond niet, omdat, ook al loop je geen dysenterie of typhus op, je toch altijd een vlotte kans maakt, dat je een behoorlijke kou vat en dat is ook niet leuk. Effectief is het ook niet, want een paar minuten later, als je halfbevoren tong weer aan het ontdooien slaat, merk je, dat je verhemelte nog steeds aanvoelt en smaakt als een stuk belegen vloei-papier. Daarom is het beter een glas thee te nemen. Dat lescht de dorst beter, het kikkert je op en kan geen kwaad.

Als de „makanan“ (het eten) op tafel komt, beheersch je dan. Heel veel eten is niet gezond in de tropen, en bij al wat je hof is, als de blikjes bol staan of er is een luchtje aan het eten — dat komt in de hitte wel eens voor — zoek dan liever het volgende gaatje in je riem op. Heusch het is gezonder op den duur.

En 's avonds, al is het warm en al loopt het stralen langs je rug en borst en al voel je je als een goudvisch op half rantsoen water, hou toch je mouwen omlaag, hou toch je dikke sokken aan en wat er van de rest van je body nog vrijblijft, smeer dat in met muskieten-olie. Het dragen van gasmaskers en rubber-handschoenen is niet noodzakelijk, maar toch zou het verstandiger zijn, dan in semi-adamskleedij op je voorgalerijtje te gaan zitten. En als je naar kooi gaat: die klamboe van je is niet een soort wandversiering (dan zouden we wel wat beters kunnen bedenken), neen, dat ding is er om de muskieten van

.....Als de „makanan“ op tafel komt.....

.....Als de blikjes bol staan.....

je af te houden. Stop hem dus goed om je heen en zorg, dat hij altijd heel is.

Muskieten schijnen te ruiken, waar een gaatje in een klamboe is, malaria is geen lolletje, heelemaal niet.

In andere legers heeft men ook de soldaten de tropenhygiëne bijgebracht. Toen het niet goedschiks ging en de Aussies (die het altijd beter weten) toch malaria en dysenterie kregen in hun kamp-areas werden zij gestraft. Inhouding van soldij over de ziekte-periode enz. Het hielp. En zoo werd het bewijs geleverd, dat dergelijke ziekten inderdaad met wat goeden wil en een beetje piekeren voorkomen kunnen worden.

Nog even doorgaan op dit onderwerp. Als je in de heete zon werkt, begin dan niet met manmoedig je hemd uit te trekken en in je blote bovenlijf in de zon te werken. Zonnebrand is gevaarlijk en alle-machtig pijnlijk. Als je dan toch graag met een mooi bruin velletje voor den dag wilt komen, doe het dan gradueel. Begin met je armen en beenen te zonnen een minuut of tien per dag. Dan je borst, daarna je rug, tot je vindt, dat het er gaar genoeg uitziet. Dan ben je ook beter beschermd tegen de zon en doe je je body zelfs goed.

Hou je pet of muts op, zonnesteek kan doodelijk zijn.

En als je gaat slapen, doe dat dan niet in je huid alleen, dek je toe met een laken of doe een pyama aan. Kou vatten is een hoop makkelijker in een heet klimaat, dan in een koud.

Na het baden dien je je goed af te drogen met een handdoek, of als je die niet hebt, door in de schaduw te zitten. Spring je nat en wel weer in je kleeren, dan zou je waarschijnlijk binnen niet al te langen tijd een pracht van een huid-misère meemaken, van „roode hond“ tot ringworm en alle andere mogelijke vormen van eczeem.

Hou je je aan de voorschriften en wenken, die je gegeven worden, dan is Indië een prachtig land, waar je gezond kunt blijven en oud worden. Stoor je je er niet aan, dan zul je waarschijnlijk de gevolgen onder-vinden. Maar begin dan niet te schelden op Indië, ga voor den spiegel staan en geef dan een potje vloeken weg.

„Met de tanden op elkaar, door zelfbeheersching tonen dat we goede soldaten zijn", zegt soldaat v.d. Huibert.

Hierdoor bewijzen onze jongens, hoezeer zij het Koninklijk-Devies waardig zijn zeggen wij.

DISCIPLINE

betekent dikwijls zelfbeheersching

Deze week waren we op patrouille. Enkele kilometers buiten het kamp ontdekten we tegenpartij. We zagen in de verte eenige bruine en khaki-uniformen en wisten toen meteen hoe laat het was. Vroeger zouden wij direct tot den aanval overgegaan zijn, maar daar we aan de „grens" van „ons" gebied waren, — ja je beleeft wat tegenwoordig — trokken wij zijwaarts het terrein in. Enkele schoten werden op ons afgegeven, maar omdat wij op ons kamp terugtrokken, gebeurde er verder niets.

Eerlijk gezegd, hadden we er behoorlijk de smoor in en begonnen flink op den luit. te kankeren, omdat deze niet verder durfde. Dit was voor ons, die er zoo dikwijls op uitgegaan waren, ook niets, om zoodra we onze „vrienden" zagen, terug te moeten trekken en zoo den indruk te wekken dat we barg waren.

Toch had de luit. gelijk, want een goed soldaat — dat zijn wij allemaal, tenminste als je ons hoort — heeft discipline. En discipline komt dikwijls op zelfbeheersching neer, wat juist zoo verduiveld moeilijk is. Ik vind het beslist gemakkelijker, om jezelf onder vuur te beheerschen en het hoofd koel te houden, dan in deze omstandigheden. Toch moet het. Opdracht is opdracht en bevel is bevel; wij moeten nu eenmaal aan de bevelen van onze commandanten gehoorzamen.

Gesteld eens, dat we er tijdens die patrouille op los waren gegaan. Waren er geen slachtoffers aan onze zijde gevallen, dan

.....maken zij het Koninklijk Devies waardig.....

was het niet opvolgen van het gegeven bevel misschien niet zoo erg geweest, maar als één van onze jongens gesneuveld was, wat dan? Wie was dan verantwoordelijk? Wij niet, wij zijn soldaat sadja, die niets te vertellen heeft. Maar de luit zou er voor opdraaien. Daarom laten we verstandig zijn en in deze omstandigheden niet op hem kankeren.

Laten we bedenken, nu we al zoo'n goeden naam bij de Legerleiding hebben, dat wij door het tonen van zelfbeheersching deze nog meer waar kunnen maken. Staaltjes van moed, zijn door ons reeds betoond, maar de voornaamste proef, waaruit blijkt, dat we in alle opzichten goede soldaten zijn, komt nu, waarbij wij dikwijls op de tanden zullen moeten bijten, zooals de G.G. trouwens al gezegd heeft.

Dus jongens, er valt nog heel wat te doen, en laat het zoo zijn, dat Generaal Doorman, als we — o heuglijke tijd — weer in Holland zijn, verklaren kan, dat wij de beste soldaten zijn, doordat wij behalve moed, ook zelfbeheersching betoond hebben.

J.v.d.Huibert.

Winter is het seizoen, waarin wij trachten ons huis net zoo warm te maken als het in den zomer was, toen we over de hitte klaagden.

Aan

DE SLAG!

Het is nu zover, dat de 7 December Divisie in Indië is aangekomen en op het punt staat haar taak te beginnen. Met een bloemrijke aanhaling van allerlei romantische en poëtische termen zou ik kunnen beschrijven, wat onze eerste indrukken van dit land zijn en welke vreemde ervaringen we hier opdeden.

Doch zulke lectuur hangt me op het ogenblik de keel enigszins uit. Tijdens de bootreis las je bijna niet anders: „In een prachtige bos- en bloemrijke vallei, begrensd door statige heuvels, waar zich schuimende beken een weg banen", of „Gezeten op zijn vurig ros dat slechts met moeite in toom te houden was, keek de stoer gebouwde cowboy van onder zijn brede sombrero, met een vorsende blik in het rond". En meer van dergelijke zinsneden, soms bladzijden lang, alleen interessant als je op het promenadedek ligt, staat, zit of hangt en je verder niet weet, wat je doen moet.

Nu is het gedaan met deze droomstemming; we staan voor de naakte werkelijkheid en slechts mannentaal is hier op zijn plaats.

Taal, die zonder omwegen duidelijk maakt, wat van ons verwacht wordt, die tintelt van de onverschrokkenheid, een E. M.-er eigen, die de dromers tot de werkelijkheid terugroept en die ons allen moet bezielen om steeds nauwgezet, moedig en onversaagd, onze pacht te blijven doen, onder welke omstandigheden dan ook.

Als prachtig voorbeeld staan ons de O. V. W.ers voor ogen, die hier het pionierswerk verrichtten. Met hen verder samen te werken, te strijden en onze taak tot een goed einde te brengen, kan slechts tot resultaat hebben, dat er een hechte band ontstaat, tussen hen en ons, dat we elkaar weten te waarderen en noogschatten en ook, vooral in het begin, dat we van elkaar kunnen leren.

Reeds schreven we, dat we onze eerste ervaringen opdeden en we trokken er onze lering uit. Ons eerste wachtroepen heeft al bewezen, dat Indië geen Holland is, dat de natuur met haar nachtelijke geluiden nogal een en ander verschut, met die, welke wij gewend zijn. Ook ondervonden we, dat het leven te velde meer complicaties met zich brengt, dan het leven in een rustige kazerne ergens in Holland.

We hebben ons erdoor geslagen, zoals we ons ook door allerhand komende moeilijkheden zullen slaan, daar we steeds voor ogen houden, dat we hier zijn in het belang van het Nederlandse en Indonesische volk en dat we voor beider welzijn te zorgen hebben.

Daarom, E.M.ers, mannen van de 7 December Divisie, de handen uit de mouwen, met alle energie en wilskracht die in ons is aan het werk, ter vervulling van onze taak, waarvan we allen nu al weten, dat we niet zullen rusten, voor ze tot een goed einde is gebracht.

Ab.

Aangenomen

KINDEREN

„En Pappie is het Bataljon”, zeggen

De soldaat leeft hier waarachtig niet van den hoogen boom, of eigenlijk leeft hij er soms wel van, van den hoogen klapperboom namelijk, die soms eten en drinken tegelijk voor hem is.

Maar erg veel of erg lekker eet of drinkt hij niet. De bekende rijst met het doole vischje, dat je zoo weemoedig kan aanstaren en een hap sambal en wat groenvoer en dan heb je het wel zoowat gehad.

's Morgens een boterham of wat en als er met den fabrikant van corned beef en haai in blik gebeurde, wat we hem in koor toewensen, dan zou de stakker geen best leven hebben.

En met kleeding en uitrusting is het net aan. Je komt er mee, maar zoo eens even in de linnenkast graaien om een schoon en nieuw pakean er uit te sleepen, daar hoef je niet over te piekeren.

Trouwens, wie praat er van linnenkasten? Je ransel is wel genoeg met je plunjezak samen om je heele huishouding op te bergen. Neen, erg dik zitten we er niet in. Soms vervelend, maar van den anderen kant, als je nog al eens verkassen moet toch wel verdraaid gemakkelijk.

Maar hoe het ook loopt, of de menage prima van de beste is of de spoeling dun is, altijd zie je om de bivaks en om de gebouwen, waar wij zijn ondergebracht, heele troepen menschen zwerven, die zoo een graantje meepikken van het potje van Jan.

Want Jan heeft een groot hart. En als je hem hoort praten over zijn bruine broeders, zou je hem verslijten voor een vreeselijk bloeddorstig en gewelddadig persoon, maar in werkelijkheid loopt het zoo'n vaart niet. Tenzij zij hem belabberen, want dan praat hij niet veel, maar doet des te meer, als hij mag en kan.

Maar anders, kijk zelf maar rond.

Heele troepen vrouwen en kinderen en bedelaars staan bij den ingang te wachten. Als het eten halen geblazen is, komen ze

al aan en verzamelen zich, want straks is er wel een Jan, die geroerd door al die hongerige oogen een boterham afspeelt, of een hap rijst of wat de pot anders schaft, en als er één Jan is, die er aan begint, dan volgen de anderen bijna automatisch.

Soms gaat Jan nog verder.

Er zijn altijd zoo van die anakken, die zoo onschuldigweg de poort binnenwandelen, doodleuk de verbaasde oogen van den post negeerend, die niet precies weet wat ie nou met dit geval aan moet en die dan zoo elken dag tusschen de soldaten zitten en spelen en hun buikje dik eten en het nog zoo kwaad niet hebben.

Mantri, de Zeeuw

Dan wordt er ontdekt, dat je dien kleinen knul toch niet zoo altijd maar in z'n bloote, je weet wel, kunt laten lopen en wordt er met moeite en pijn en een broek of wat op schuld clandestien een pakje gemaakt voor den kleinen Si Anoe, die al zoo'n beetje in de sterkte van de compie is opgenomen.

En dan moet de compie verhuizen en is Leiden in last.

Tommy, of Johnny of Mantri de Zeeuw, die kun je toch niet zonder meer achterlaten. Zou gelijkstaan met aanstoken tot desertie. Tommy en Mantri de Zeeuw zijn geen problemen.

Hebben geen van beiden nog relaties, zoover zij weten en lopen dus rustig mee.

Maar Johnny was wel een probleem. Het joch had zijn pa en ma nog in de kampong wonen. Erg vriendelijke lui allebei. Altijd klaar met een pisang goreng of zoo en heelemaal niet anti-Hollandsch of kopschuw.

En dus toog er een deputatie naar pa en ma van Johnny.

Dat ze, ziet U, weer eens verkassen moesten en dat ze erg aan Johnny waren gehecht geraakt en dat Johnny ook aan hen gehecht was geraakt en of er nou niet wat op te vinden was om eh.....

Nou er was best wat op te vinden. De ouders vonden die Hollandsche soldaten niet zulke verschrikkelijke rauwe klanten en hadden geen bezwaar om Johnny met hen mee te laten gaan.

Johnny,

Ze kenden alleen maar het hart van deze knapen en wisten wel, dat hun Johnny het lang niet slecht zou hebben.

En zoo ging Johnny mee met zijn Hollandsche voogden, een bataljon sterk, naar Padang en vandaar zal hij meentrekken naar de hemel weet welke andere plaatsen in Indië en tenslotte naar Holland.

Want zijn wapenbroeders hebben groote plannen met Johnny.

En als dat joch nou maar voorzichtig is met dat verdaste geklim in klapperboomen, je staat er van te ijzen.....

INTERVIEW

(Uit het Dagboek van een Wapenbroeder)

Nu er weer radio-telefonische verbinding met Holland is heb ik mij gehaast een onderhoud aan te vragen met den Heer Amaneus van Dremmelen te Suffersburen, een algemeen bekend kippenhouder en als Indoneesisch expert lid van den Gemeenteraad, want een neef van zijn vrouws oomzegger is ongeveer 23 jaar geleden niet minder dan acht dagen in Soerabaja geweest, op een tankschip, en een achterlicht van zijn tantes vriendin (zij heet Neeltje) die in 1903 met goed gevolg examen voor onderwijzeres deed had een *negen* voor aardrijkskunde en zij vroegen haar speciaal over Sumatra. U weet wel: ook zoo'n eiland waar niets dan zwarten wonen, en bovendien leest de Heer v. D. afwisselend De Vlam en De Waarheid, want hij is vooruitstrevend, hij heeft de broedmachines ingevoerd in Suffersburen en de Vereeniging Suffersburen Vooruit opgericht.

— Het is een schande, zei de Heer v. D. en wij konden hem hooren snuiven.

— Absoluut, zeiden wij, die zwarte markt.....

— Niks geen zwarte markt, zoo corrigeerde de Heer v. D. ons, het is een schande die koloniale oorlog, ik en mijn kippen zijn in staking gegaan en ik hoop dat de Regearing er voor wijken zal.

— U verkoopt nu dus alleen nog maar wind-eieren, zeiden wij.

— Juist, zei de Heer v. D., het is een schandaal zooals jullie die arme zwartjes onderdrukken, uitzuigen en vermoorden en dan te weten dat mijn achterneef Pieter er ook bij is, die jongen heeft vast een zonne-steek gekregen want hij schrijft dat hij daar goed werk doet. Het is zonde, zoo'n nette jongen.

en Tommy

— Zegt U dat wel, zeiden wij om maar iets te zeggen.

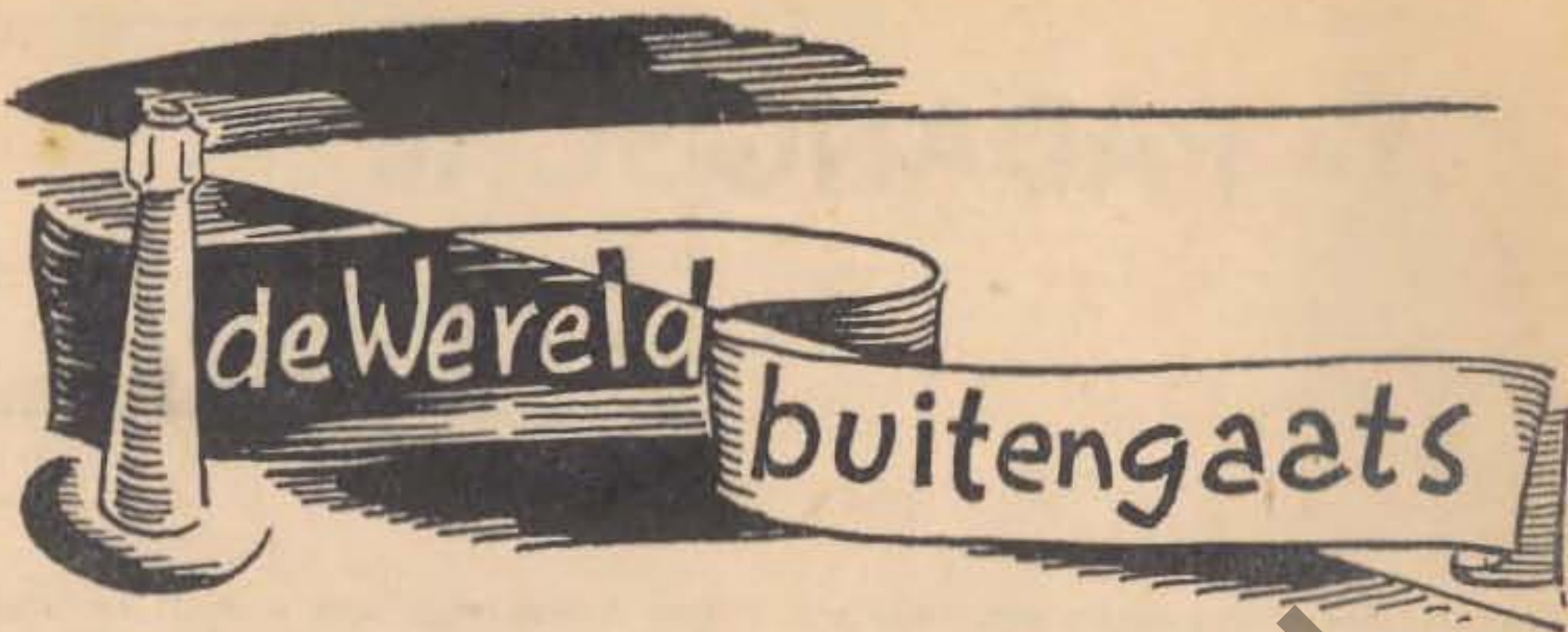
— Ach dat vechten daar tuschen die leeuwen en bisons haalt toch niets uit, zeide de Heer van D., iets zachter gestemd; misschien dacht hij aan zijn Pieter. Waarom komen jullie niet thuis, het is bijna winter, de slemp staat al klaar en de oliebolletjes, en de kachel snort, en buiten regent het gezelligjes. Juffrouw Loereman zit aan den anderen kant van de straat knus achter haar blauwe horretje, in de Vergulde Slok kun je zwarte borrels krijgen. Ik begrijp niet dat jullie die arme zwartjes in dat gloeiendheete land achter den broek blijven zitten, trouwens als ik het wel heb dragen ze niet eens een broek, het is nog onzedelijk ook en al ben ik vooruitstrevend, er zijn grenzen. Ik zal dit punt eens aansnijden in den Gemeenteraad, er is nog niet voldoende de aandacht op gevestigd, als koloniaal expert heb je je verplichtingen. Maar het moet nu maar eens uit zijn met den kolonialen oorlog en ik verzoek jullie daarom aan den Heer Peloppor (heet die man zoo niet) namens mij, als Hoofd van de Vooruitstrevende Fractie van den Gemeenteraad van Suffersburen, mede te deelen dat ik en de kippen geheel achter hem staan en dat wij hier in Holland, bij de slemp en de oliebolletjes standvastig blijven strijden voor de gerechtigheid en de vrijheid van die arme zwarten, die jullie zoo schandelijk achter hun broek..... enfin achter hun plaats zit waar men in de koudere sferen een broek draagt. Weg met den kolonialen oorlog, leve Koejemans, leve Suffersburen, leve Peloppor!

Wij hebben langzaam en voorzichtig de telefoon weer op de haak gelegd en buiten gekomen vonden wij den hemel wijd en open en prikkelend als champagne. Verder-weg blonken de sawahs als spiegeltjes in de zon en blauwden de bergen hoog en oneindig. In de dessa keuvelden onze jongens met blijde lachende bewoners, en je hoorde het donker zingen van de gamelan. Wij hebben de lucht van oliebolletjes, slemp, broedmachines en den Heer van Dremmelen van ons afgeschud. De wereld was mooi en ruim. Slanke rechte palmen schreven aan den ontzaglijken hemel dat hier iets grootsch te verrichten valt, voor het recht en de veiligheid. Voor het geluk, het doodgewoon en simpel geluk van een volk dat wij liefhebben en waarvan het beste deel ons de handen tot vriendschap strekt.

Jodocus Toeback.

Hembrug is er niets bij! In de buurt van Tjandjoer werd een vreedzaam boertje ontdekt dat zich bezighield in z'n vrije tijd met het vervaardigen van pistolen. Ze zijn van 't Model-1505 en schieten met geweerpatronen Model-1946. Naar wij vernemen is de Legerleiding bezig het patent aan te kopen.

PALESTINA IS BANG VOOR SINTERKLAASAVOND

Dikwijls strooi-avond.

St. Nicolaas beperkt zijn werkzaamheden tot die deelen van de wereld waar hij Nederlanders of Belgen aantreft. Dat is, in sommige opzichten, gelukkig voor den bejaarden Goedheiligman. Men moet zich maar niet voorstellen wat er zou gebeuren, wanneer hij met zijn pakjes door het hedendaagsche Jeruzalem zou rijden. Een pakje pleegt daar dikwijls uitermate on aangename surprises te bevatten. En het is daar nogal dikwijls „strooi-avond”.

Eenigen tijd geleden zette iemand een koffer in het Koning David-Hotel. Even later vloog het hotel de lucht in. Dezer dagen kwam een jongedame het station te Jeruzalem binnen met een aantal pakjes. Toen zij weg was, ontploften de pakjes. Geregeld moet in Palestina het spoorwegverkeer worden onderbroken wegens een bomaanslag. Wie in Jeruzalem een openbaar gebouw binnengaat wordt door Engelsche soldaten gefouilleerd. Overal in de stad ziet men prikkeldraad-versperringen. Waag U niet met een pakje op straat! De heele stad is in oorlogsstemming — Gelukkig voor Sinterklaas dat hij, beladen met al zijn pakjes daar, geen boodschap heeft!

Jeruzalem-Bevingrad.

Het Jeruzalem met al zijn prikkeldraad-versperringen heet bij de Joodsche bewoners al spottend „Bevingrad”. Stalingrad moge, als „burg van Stalin” een vleende benaming zijn — dat is kennelijk niet het geval met „Bevingrad” voor Jeruzalem. Zóó bemind is Bevin, de Britsche minister van buitenlandsche zaken er niet. De Britten zijn er niet in geslaagd een oplossing te vinden voor het Joodsche probleem. De belofte uit de dagen van den vorigen oorlog om de Joden de gelegenheid te geven een eigen staat te vormen in Palestina is niet ingelost. De Arabieren, die Palestina als hun land beschouwen, zagen de komst der Joodsche landverhuizers ongaarne. Zij organiseerden aanvallen op de dorpen van Joodsche landbouwers, die probeerden het land van hun verre voorvaderen weer tot zijn bijbelsche vruchtbaarheid (het land, overvloedig van melk en honing) terug te brengen. De Joden, op hun beurt, gingen zich hiertegen bewapenen. Engeland, bevreemd voor de woede van de Arabieren, ook buiten Palestina, wanneer het de Joden al te nadrukkelijk zou steunen, probeerde kool en geit te sparen.

Weer een kamp... Cyprus.

Thans na den tweeden wereldoorlog met al zijn verschrikkingen, met al zijn Jodenvervolgung, is Palestina meer dan ooit het beloofde land van al die Joden, die geen verlangen koesteren om opnieuw in Europa een bestaan te vinden. In groote kampen in Italië wachten uitgeweken Joden..... maar slechts een klein getal wordt in Palestina toegelaten. De Engelschen zijn niet te bewegen hierin verandering aan te brengen. Bevin heeft wel gezegd, dat ook buiten Palestina nog wel landen bestonden waar de opgejaagde Joden welkom zouden zijn. Maar daar zouden zij andermaal vreemdelingen zijn. Geen wonder, dat hun verlangen blijft uitgaan naar dat Palestijnsche land, waarmede de Joodsche geschiedenis sedert Abraham lange eeuwen verbonden is geweest. Op kleine schepen, overvol geladen, probeeren zij clandestien Palestina te bereiken. Engelsche oorlogsschepen vangen de onwettige immigranten op en brengen hen naar het Britsche eiland in de Middellandsche Zee: Cyprus. En ook daar wachten ze weer in een kamp.....

Een eigen Joodsch land.

De oorlogstijd heeft vele jonge mensen vertrouwd gemaakt met het middel van geweld. Geheime Joodsche organisaties probeeren de Engelschen onder druk te zetten, en zijn een soort ondergrondschen oorlog begonnen. In den jarenlangen strijd tegen de Arabieren waren ze daar trouwens al in getraind. Vandaar thans de bommen in pakjes verborgen..... Vandaar het prikkeldraad in „Bevingrad”. De aanslagen hebben zich al uitgestrekt tot de Britsche ambassade in Rome en het is al tot het drelgement gekomen om maarschalk Montgomery te vermoorden. Met dergelijke methodes brengt men zijn doel natuurlijk niet dichterbij, al wordt er dan ook al gesproken van een soort zenuwen-oorlog. En de knallen van de ontplofende pakjes, die overigens in gematigde Joodsche kringen in Palestina ook met weinig vreugde worden gehoord, leiden de aandacht, van waar het in feite om gaat, af: Een eigen Joodsch land. Waarop men dan aanstonds — elk naoorlogsvraagstuk ziet er onoplosbaar uit — kan vernemen, dat Palestina daar te klein voor is.....

PADANGSCHE brieven

Padang, 3 December 1946

Aan het bedrukte gezicht, waarmee hij van de telefoon terugkomt zien wij, dat er iets beroerds is gebeurd.

Twee carriers op mijnen gelopen, een op den weg naar de haven, een op den weg naar het vliegveld. Verscheidene dooden en gewonden.

Dan denken wij aan Dagorder 17, aan de dingen, die gezegd zijn over het bestand, aan de zoo beleefd en vriendelijk glim-

De hoofdleiding loopt honderden meters ver de heuvels in, door slooten, onder spoorwegemplacements. Het eind van de lijn ergens in een vreedzame kampong, waar niemand van iets afweet natuurlijk.

lachende gezichten van de autoriteiten, die wij hier zien rondrijden in hun auto's.

En dan zeggen wij niets en dan doen wij niets. Voor ons bestaat Dagorder 17. Voor ons bestaat het eens gegeven woord van den Hollander, een woord dat niet gebroken, een eed, die niet geschonden wordt.

Dan mogen zich onze vuisten al ballen en onze oogen afdwalen naar de sten in den hoek, naar de carriers buiten met hun mitrailleurs waar de bemanning in stillen maar stijgenden wrok omheen staat.

Dan doen wij niets. Alleen: de weg onderzoeken, mijnen opruimen en weer veilig maken.

Langs dien weg trekken wij op in de heete zon, scherp speurend naar elk gat, dat in dezen kapot gebutsten weg geslagen is. Elk gat en het zijn er heel veel, — de weg bestaat eigenlijk alleen uit gaten, die met asfalt aan elkaar gelijmd zijn — wordt afgespeurd en grondig bekeken. Een vies karweitje, een gevaarlijk karweitje.

Intussen houden anderen de buurt in de gaten. Als je zoo in de blubber zit te voelen naar een eventuele mijn, zit je eigenlijk zoo'n beetje als schijf voor een respectabel sniper.

Den heelen weg lang gebeurt er niets. Wij passeeren het gat, geslagen door de bom, die een onzer carriers in het kanaal slingerde en ons onze kameraden ontstal. Zwijgend kijken wij ernaar.

Voorzichtig legt een van ons een paar stukken verwrongen staal langs den kant. Verder, zoekend en speurend met altijd dat onbehagelijk gevoel langs je ruggraat.

Wij bereiken Emmahaven, het laatste stuk weg was volkomen gaaf en ongeschonden. Geen schot is er gevallen. Abnormaal eigenlijk.

Zoo mogelijk voelen wij ons nog iets onbehagelijker.

En dan in den nu al een beetje betrekken den hemel, die geen koelte brengt, maar een broeiende atmosfeer schept, weer terug.

Voetje voor voetje... halt.

Voor aan den kop heeft iemand een paar draden zien loopen en een kerel, die hard wegrende. Een paar schoten gaan hem achterna, maar in het dicht begroeide terrein is hij verdwenen. Alles verspreidt zich in het terrein.

Een paar man bekijken de draden en jawel hoor.

Een hoofdleiding, netjes verborgen tusschen de waterplanten in een greppel, een stelletje aftakkingen — die direct worden doorgeknipt — en uitgerekend in het ongeschonden stukje weg, dat wij zooeven en passant genomen hebben, liggen ze.

Vliegtuigbommen, met een voorlading en elektrische ontsteking.

Zij zijn gauw blootgelegd en worden voorloopig onschadelijk gemaakt door de voorlading te doen explodeeren.

Morgen zullen wij worden opgehaald.

„Hebben we effe over ons graf geloopt”, zegt een bezweete knaap.

De spanning is nu geweken. En als even daarop verontwaardigde sniperschoten over

Het opsporen van landmijnen is niet bepaald een ieders werk. Al zijn de contactdraden doorgeknipt, een zeker risico blijft toch wel bestaan.

Bij fouilleering van verdachten kwam een interessante foto voor den dag! IJdelheid komt voor den val.

den weg knallen, nemen wij die met een zekere nonchalance, dat hebben wij verwacht, dit is normaal. Bommen, kogels van onzichtbare schutters, daar hebben wij op gewacht. Wij voelen ons ondanks het gevaar weer vrijer ademen.

Dit is ons normale leven immers....

GRAMOFOONPLATEN

EN NOG WAT

„Henk, Henk”, wordt er geschreeuwd en met een grom en een vloek wordt er door den persoon in kwestie een antwoord gegeven.

„Jöh, vooruit sta op, er is een gramofoonplaat voor je uit Holland gekomen van je moeder”.

Met een sprong staat Henk naast zijn veldbed of wat er op lijkt en grijpt naar de grote gele enveloppe.

Even lezen wat er op staat, openscheuren, de plaat bekijken en dan als de bliksem mandiën!

Natuurlijk juist nu beestachtig veel mensen in Adamskostuum rondom de put.

Wachtend tot hij aan de beurt is om het puttemmertje te gebruiken staat Henk zijn ongeduld te verbijten.

Op de vraag van Henk of hij even mag voorgaan omdat hij een plaatje uit Holland wou laten draaien wordt hij begroet met een uitbundig gejuich, want de heren die vóór hem waren, verkeerden in precies dezelfde positie.

Een half uur later zijn er zo ongeveer 50 mensen in de cantine verzameld.

Om de beurt verdwijnt er een in het hokje waar de pick-up staat te wachten.

En de rest wacht geduldig en brengt de tijd door met het maken van een bamboe gramofoonnaald.

De plaat mocht eens bederven door een stalen naald en dus moet en zal er één van bamboe komen, al kost dat menig zweetdruppeltje.

Het is wel aardig om de gezichten van de verschillende jongens eens te bekijken.

De een loopt snel naar de barak en weer een ander slentert naar de toonbank en bestelt op gemaakt onverschillige toon een glas ijs limonade.

Als ik Henk op de terugtocht vraag hoe het te verstaan was krijg ik enthousiast ten antwoord: „Moorddadj jöh, het was net of ze naast me stond”.

Als ooit de „BAND NEDERLAND-INDIE” bang is geweest of hun plan om platen naar Indië te sturen, wel in goede aarde zou vallen, durf ik te zeggen dat hun succes volkomen is.

Sold. G. Hofstra.
II-5 R.I.

gade werd de 1ste Lt. der Mariniers W. de Bruin beëdigd.

Lt. de Bruin kwam in 1915 als Tamboer der derde klasse in dienst van het Korps Mariniers en na een lange en mooie staat van dienst bereikte hij de hoogste onderofficiersrang, namelijk die van adjudant onderofficier. Onlangs werd hij bevorderd tot 1ste Luitenant der Mariniers.

Majoor C.E. Baron van Asbeck, Commandant Brigadestafcompagnie, nam den nieuwen officier de eed af.

Estafette door Soerabaja.

Nadat de Lt. de Bruin de vele gelukwensen in ontvangst had genomen, werd hem niet lang rust gegund. Als wedstrijdleader van de te houden atletiekwedstrijden, werd hij direct opgeëist met betrekking tot de voorbereidingen van de Estafette door Soerabaja.

Toen de adj. o.o. Godding het startschot had gelost, kwamen de eerste lopers van de zeven ploegen in beweging. Het werd een spannende wedstrijd, deze 4 x 1200 meter en luidde aangemoedigd door vele supporters, die in trucks, jeeps en zelfs per fiets de lopers begeleidden. Het viertal van het 2de Inf. Bat. Peleton Zware Mortieren, bleek het snelste. Met 10 meter voorsprong op nummer twee bereikte de marinier van Wijk als eerste het Tambaksarie Stadion, waar hem de eer te beurt viel om een oorkonde te overhandigen aan den Commandant der Mariniersbrigade, den Kolonel P.J. van Gijn.

Athletiek-wedstrijden.

Nadat de oorkonde aan den Kolonel van Gijn was overhandigd, begon men direct met de atletiekwedstrijden. Grote belangstelling bestond er vooral voor de 100 meter, waarvoor 70 deelnemers hadden ingeschreven. Hoogspringen, kogelstoten, speerwerpen, midden- en lange afstandnummers werden in vlot tempo afgewerkt. De wedstrijdleader, de 1ste Lt. W. de Bruin, reikte om 10 uur prijzen uit.

Herdenkingsplechtigheid op Kembang Koening.

Zeker een der belangrijkste gebeurtenissen op de 281ste verjaardag van het Korps Mariniers was wel de kranslegging en de herdenkingsplechtigheid op de begraafplaats Kembang Koening.

Om het eenvoudige houten herdenkingskruis hadden zich deputaties van alle

Een zekere W. de Bruin kwam in 1915 als Tamboer der derde klasse in dienst van het Korps Mariniers.

Na een lange en uitstekende staat van dienst werd deze voormalige tamboer, na eerst tot adjudant te zijn opgeklommen, onlangs bevorderd tot 1ste Lt. der Mariniers. Op de 281ste verjaardag van zijn Korps werd den nieuwen officier (links) de eed afgenomen door den Commandant Brigadestafcompagnie, Majoor C. E. Baron van Asbeck.

Op 10 December 1665 besloten de Staten van Holland, op advies van Admiraal de Ruyter, uitsluitend voor de dienst ter zee bestemde soldaten te werven en hen, onder eigen officieren, tot een „Regiment de Marine” te verenigen.

Dat was de geboorte van het Korps Mariniers en de 281ste verjaardag, op 10 December j.l., werd feestelijk herdacht door de Mariniersbrigade te Soerabaja.

De Militaire Willemsorde.

Een bijzondere kleur aan deze viering werd gegeven door de verlening van een hoge militaire onderscheiding. Bij Koninklijk Besluit no. 51 van 4 December 1946 werd aan de vooravond van de verjaardag van het Korps een receptie gehouden ten huize van „den oudst aanwezende officier be-oosten Kaap de Goede Hoop”, den Gen. Majoor der Mariniers M.R. de Bruijne.

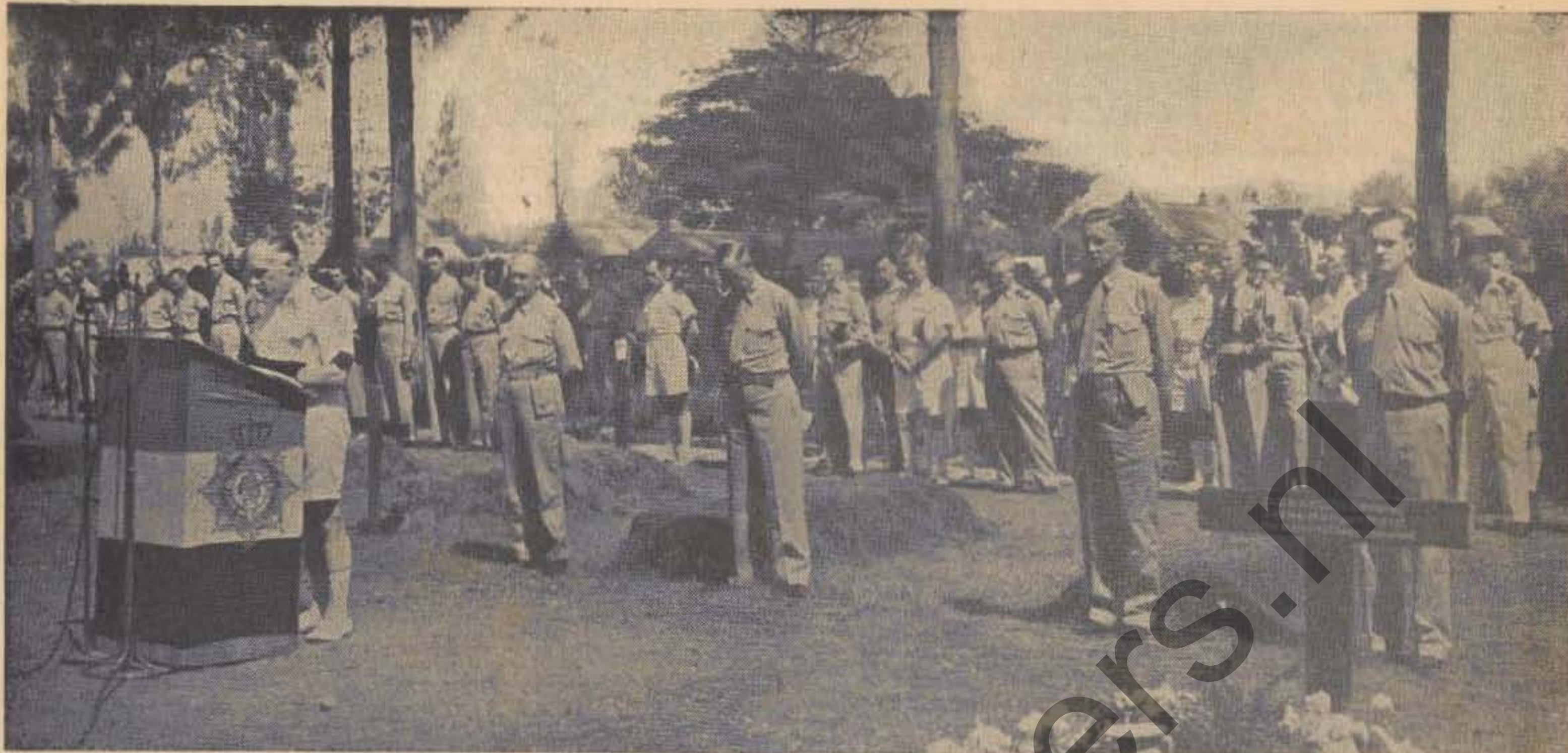
Behalve Generaal de Bruijne namen Kolonel P.J. van Gijn, Majoor B. Schreuders, 1ste Lt. J. Postma, Adj. o.o. Z. Straver, Sergt. Willemse, Korporaal Houben en Marinier Coppens de talloze gelukwensen in ontvangst. De Resident van Soerabaja, dr. F.W.T. Hunger bood, namens de stad Soerabaja een bon aan voor het oprichten van een gedenkbank, die geplaatst zal worden op een nader door den Generaal de Bruijne te bepalen punt. De ontwerper zal zijn de 2de Lt. der Mariniers R. Groenewoud. „Deze gedenkbank,” zo zei de Resident, „zal een blijvend monument vormen, als waardering voor het grote werk, dat de Mariniers in Soerabaja hebben verricht.”

Beëdiging van een oud-tamboer der derde klasse.

In de vroege ochtend van de 10de December werd de feestdag der Mariniers begonnen met een zeer bijzondere plechtigheid. Voor het Hoofdkwartier der Mariniersbri-

Ter gelegenheid van de 281ste verjaardag van het Korps Mariniers werd een estafette-loop gehouden door Soerabaja. Het startschot wordt gelost.

Op de begraafplaats Kembang Koening te Soerabaja hield de Commandant Zeemacht N.I. een korte toespraak, ter herdenking van de gevallen der Mariniersbrigade.

Op de voorgrond de Vlootaalmoezenier F. van de Vliet en rechts van dezen geestelijke bevinden zich resp. de Commandant der Mariniersbrigade Kolonel P. J. van Gijn, de Vlootpredikant ds. J. D. Koers en de adjudant van den Kolonel, de 1ste Lt. der Mariniers R. L. van Delden.

Voor de middelste tjemara bevindt zich de Maritiem Commandant van Soerabaja, Kaplt. ter Zee C. J. van Waning; rechts van hem de Commandant A-Divisie, Gen. Maj. der Mariniers M. R. de Bruijne en links de Commandant X-Brigade, Kolonel G. J. van der Meulen.

onderdelen der Brigade opgesteld en achter het kruis stonden een Protestants- en een R.K. Zangkoor opgesteld. Aan de voorzijde was het spreekgestoelte geplaatst, gedrapeerd met het rood-wit en blauw, waarop het embleem van het Korps.

Hier namen ook de militaire- en civiele autoriteiten plaats, stafofficiëren van de Brigade en officieren van andere militaire onderdelen uit de stad.

Aanwezig waren o.m. de Commandant Zeemacht Ned. Indië, Vice Admiraal A.S. Pinke, de Commandant A-Divisie, Generaal Majoor der Mariniers M.R. de Bruijne, de Maritiem Commandant Soerabaja Kaplt. ter Zee C.J. van Waning, de Commandant van het Marine Vliegkamp, de Hooft-Off. vlieger der 2de Klasse A. de Bruin, de Directeur van het Marine Etablissement, Kolonel Heringa, de Commandant X-Brigade, Kolonel G.J. van der Meulen en het hoofd van het tijdelijk Bestuur van Soerabaja, dr. F.W.T. Hunger.

De plechtigheid werd geopend door het Protestantse Kerkkoor, dat met orgelbegeleiding de Psalm „De Heer is mijn Herder” zong. Ds. J. D. Koers, Vlootpredikant, las vervolgens enkele gedeelten uit de Heilige Schrift.

Het R.K. Koor liet hierop meerstemmig het „Ecce Quomodo Moritur” horen, waarna de Vlootaalmoezenier pastoor F. van de Vliet de gevallen kameraden herdacht.

Na dit korte gebed trad Vice Admiraal A.S. Pinke naar voren. Zijne Excellentie schetste in sobere woorden de belangrijke taak van het Korps Mariniers in de Koninklijke Marine en het optreden van het Korps in de 281 jaar van zijn bestaan. De Commandant Zeemacht N.I. bood namens alle afdelingen van de Koninklijke Marine, zijn gelukwensen aan in verband met de verleende hoge Koninklijke onderscheiding.

Kolonel P. J. van Gijn nam daarna het woord over en hij memoreerde in zijn her-

denkingsrede de 10de December 1946 als een dubbel belangrijke dag voor het Korps.

„Wanneer wij de Brigade vanaf Amerika volgen,” zo sprak de Kolonel, „ontmoeten we vele plaatsen, waar de leden van de Brigade hun laatste rustplaats

hebben gevonden. De Rode Zee, Malakka, Batavia, Malang, Biak en Soerabaja. Het plan is opgevat om alle gevallen Mariniers, die elders begraven liggen, naar Soerabaja over te brengen, waar alle gesneuvelden op een afzonderlijk gedeelte van

Reeds vroeg in de morgen werd een estafette-loop door Soerabaja gehouden. Na spannende strijd slaagde de vertegenwoordigende ploeg van het Zware Mortieren Peloton van het Tweede Bataljon er in om deze 4 x 1200 meter te winnen.

Den laatsten loper van het viertal, den marinier van Wijk, viel de eer te beurt om een oorkonde te overhandigen aan den Commandant der Mariniersbrigade, Kolonel P. J. van Gijn.

Een van de laatste nummers van de atletiekwedstrijden op het Tambaksarie Stadion was het hoogspringen. Intussen hadden vele mariniers zich reeds naar de begraafplaats Kembang Koening begeven om de herdenkingsplechtigheid bij te wonen.

Kembang Koening zullen worden bijgezet. Zij zullen een rustplaats krijgen, die hun waardig is."

De Brigade Commandant eindigde zijn rede met erop te wijzen, dat de mannen, die thans rusten onder een eenvoudig houten kruis, vrijwillig huis, haard, vrouw verloorde en betrekking in de steek hadden gelaten om zich in te zetten, niet voor een koloniale oorlog in deze gewesten, ook niet om voor het kapitaal te vechten, maar alleen omdat zij de inzet van zichzelf beschouwden als hun plicht tegenover het Vaderland en omdat zij wisten voor een rechtvaardige zaak te strijden.

Hierna legde de Kolonel, geassisteerd door zijn adjudant, den 1sten Lt. R.L. van Delden, een grote krans van witte chrysanten en lelies, versierd met een rood-wit en blauw lint en de opdracht: „Van de Mariniersbrigade aan haar gevallen" aan de voet van het houten herinneringskruis.

Het korps Tamboers en Pijpers blies het „Laatste Saluut", welk signaal gebaseerd is op het Engelse „Last Post".

Als slot van deze indrukwekkende plechtigheid zongen de beide koren het „Wilhelmus".

Receptie.

Na de gevallen-herdenking recipieerden Generaal de Bruijne en Kolonel van Gijn om van de verschillende deputaties de gelukwensen in ontvangst te nemen.

Na de receptie overhandigde de Commandant der Mariniersbrigade met een toepasselijk woord Generaal de Bruijne de commandovlag; Rood, wit en blauw met twee sterren in het Rood en de Generaals-distinctieven die door den Korporaal der Mariniers van Gent waren vervaardigd. De Generaal bedankte voor de geschenken met een kort woord.

Sportwedstrijden.

Des middags werden er in de Mariniers-cantine Tafeltenniswedstrijden gehouden, die een waar succes zijn geworden. Er waren ruim 60 deelnemers. De vroegere kampioen van Nederland en thans nog een van de sterkste spelers, de Marinier Broné, vergastte de aanwezigen nog op een demonstratie-partij tegen een sterken Chineeschen speler.

Hierna kwam het boksen aan de beurt.

Weer was een vooruitgang te bespeuren en de intensieve training onder leiding van Korp. Odekerken zal daaraan heus niet vreemd zijn. Pittige en vlotte partijen werden gebokst en de verstandhouding was, zoals altijd, weer uitstekend.

De zwemwedstrijden in het Tegalsariebad hadden eveneens een vlot verloop en goede tijden werden gemaakt. Natuurlijk had het nummer gekleed zwemmen de nodige belangstelling.

Korfbal. Om half vier begon in het Tambaksarie Stadion een korfbalwedstrijd tussen het twaalfstal der Mariniersbrigade en de „Rest van Soerabaja". Voor de rust gold de aanvallen op en neer en de dubbelblanke stand met de rust gaf de verhouding goed weer. Na de hervatting kwamen de Mariniers steeds feller opzetten en toen de verdediging van de Rest een fout maakte, benutte Stenvers de toegekende vrije worp. Even later wist dezelfde speler de voorsprong te vergroten en met deze uitslag eindigde een aantrekkelijk en vlot partijtje korfbal. Na afloop van deze wedstrijd overhandigde Kolonel van Gijn met een toepasselijk speechje aan majoor Schuitema, den aanvoerder van het Mariniers-twaalfstal, een beker.

Voetbal. Hierna betraden de voetballers het terrein. De Mariniersbrigade had voor deze dag de kampioenen van Semarang, 2-13 R.I., uitgenodigd. Na het spelen van ons volkslied werden de spelers voorgesteld aan den Commandant A-Divisie, Gen. Maj. de Bruijne, die geen wedstrijd van het Marinierselftal tijdens de competitie oversloeg. De Generaal verrichtte ook de aftrap. In het begin leek het erop, dat het een uiterst spannende ontmoeting zou worden. In snel tempo werden de beide doelen om beurten bestookt, doch toen Raemakers een corner bijna onder de lat plaatste en het leer door keeper Heijnen niet voldoende werd weggewerkt was deze 1-0 voorsprong voor de mariniers het sein om met nog meer élan te spelen. Met de rust was het 3-0. In de tweede helft werden nog vier doelpunten gescoord, waar de kampioenen van Semarang niets tegenover wisten te stellen. Het einde kwam dus met een verdiende 7-0 overwinning. De Commandant A-Divisie,

Gen. Maj. der Mariniers M.R. de Bruijne reikte met een hartelijk woord de beker uit aan het elftal der Mariniersbrigade.

Cabaret.

In de zaal van Majestic werd de 281ste verjaardag van het Korps Mariniers door de Mariniersbrigade op waardige wijze besloten. Compagnie F beschikt over een meer dan normaal aantal cabaret-artisten en het waren deze mariniers, die een vlot programma voor het voetlicht brachten, met medewerking van O. en O.

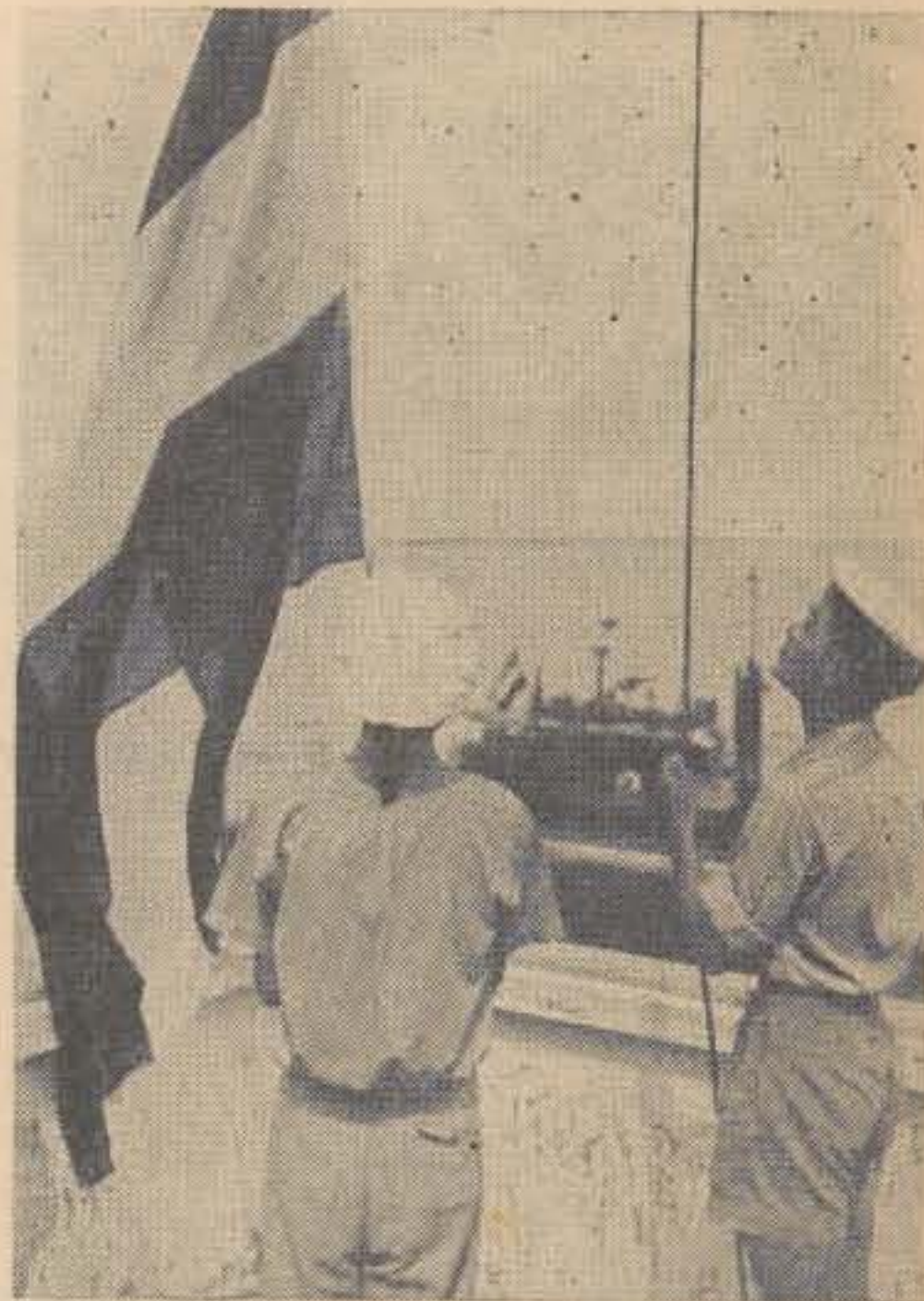
De voorstelling werd door verschillende autoriteiten bijgewoond, waaronder Generaal de Bruyne en de Resident van Soerabaja, dr. F.W.T. Hunger, terwijl ook het bestuur van het Rode Kruis aanwezig was. In zijn slotwoord gaf de Generaal uiting aan zijn volle tevredenheid over deze zo geslaagde avond en over het feit, dat door samenwerking en kameraadschap een dergelijke feestavond in elkaar kon worden gezet, wat de Generaal een demonstratie noemde van typische mariniersgeest.

De Mariniers zijn nu bezig met hun 282ste jaar en vooral voor de Brigade in Ned. Indië zal dit jaar een zeer belangrijke periode zijn. In de loop van zijn geschiedenis heeft het Korps Mariniers echter voor vele moeilijkheden gestaan. Na Spanje, Algiers, West Indië, Seneffe, Kijkduin, Doggersbank, Atjeh, Bali, Chatham, zullen thans op het vaandel ook de namen Rotterdam 1940 Oost Java 1942 en Java Zee 1942 prijken. Namen, die bewijzen, dat het Korps Mariniers zijn plicht deed.

Zoals ook het belangrijke onderdeel van het Korps Mariniers, de Mariniersbrigade, dat thans doet in en om Soerabaja.

Onder de moeilijkste omstandigheden.....

*Sergt. D. Steenmeijer,
Mariniers-correspondent*

Vrijdag, 29 November 1946 verliet de „Talma", het laatste Britsche transportschip de haven van Tandjong Priok, waarmee de laatste Britsche troepen uit Nederlandsch-Indië vertrokken.

Nadat het schip de haven verlaten had, werd deze door de Koninklijke Marine overgenomen.

Op het havencommando-gebouw werd de Nederlandsche vlag weer geheschen.

(foto R. V. D.)

LANGS SOERABAJA's WATERKANT

Een luchtfoto van een gedeelte van Soerabaja's havencomplex. De gezonken schepjes bewijzen hoeveel werk er nog verzet moet worden om de door de Japanners verwaarloosde haven weer op voor-oorlogs peil te brengen.

Een splinternieuwe Catalina vliegboot vlak voor de eerste start met nieuwe motoren.

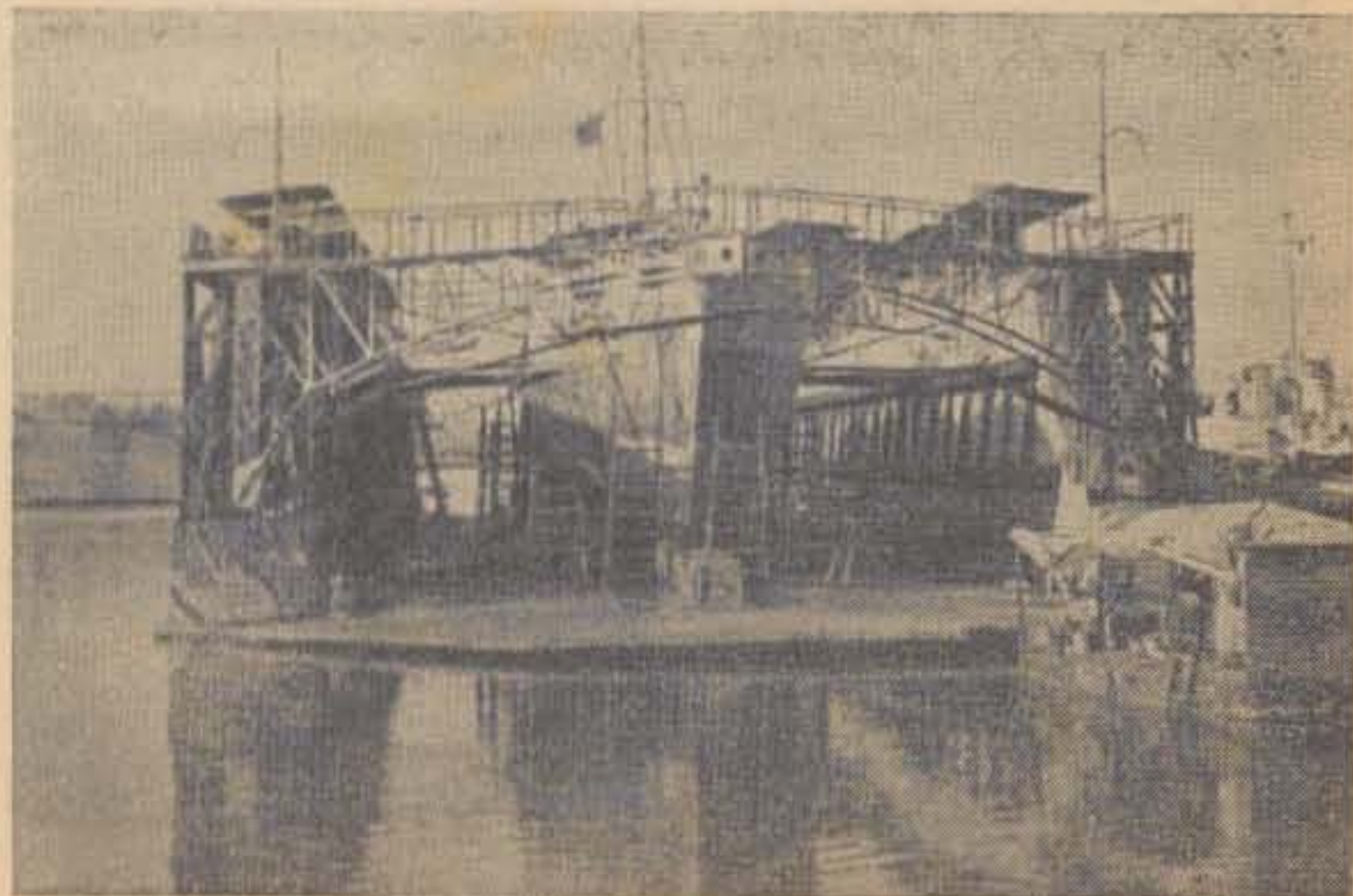
Hr. Ms. Korvet „Batjan” gemeerd.

Boegbeeld van Hr. Ms. „Batjan”, een der Korvetten

de RP-138, Hr. Ms. Jan Willemss.

De Mijnenveger MV-20 in dok.

Het Marine Hospitaal

TE SOERABAJA

23

Toen de Mariniersbrigade medio Maart te Soerabaya aan land kwam, ging haar Med. Comp. naar het, onder Japanse bezetting afgebouwde C. B. Ziekenhuis.

Zij vond er een enorm gebouwencomplex, dat aanvankelijk voor de Japanners, later voor de Brits Indische troepen had dienst gedaan als kazerne, met al de gevolgen van dien.

Op enkele zalen na, die van eerder gekomen Marine verpleegsters een flinke beurt hadden gekregen, was het Ziekenhuis totaal vervuld en voor een Militair Hospitaal vrijwel onbruikbaar.

Het was niet alleen bijna leeg, maar ook de W. C.'s waren verstopt, de muren beschimmeld, de ramen bespinragd, de ruiten voor een deel gebroken, terwijl de verlichting zeer onvoldoende was en er slechts een gebrekkig kraantje in het grote gebouw functioneerde.

Men heeft wel eens gezegd, dat een van de kenmerkende eigenschappen der Mariniers hun ijver en doorzettingsvermogen is, om, waar en onder welke omstandigheden zij ook komen, met grote doortastendheid orde op zaken te stellen.

Ook in het Marine-Hospitaal hebben zij de waarheid van die uitspraak bewezen.

Ze zijn daar aan de slag gegaan en hebben er „schoonschip gehouden” met de kundige en noodzakelijke hulp van de verpleegsters.

Terwijl dwellen en boenders over de vloeren schoven, licht en waterleiding werden hersteld, vulde de zorgvuldig in Amerika aangekochte medische uitrusting, röntgen en operatiekamers en werden de eerste zalen in gebruik genomen.

Er is hard, zeer hard gewerkt en van het eens volkomen verwaarloosde Ziekenhuis heeft men een hospitaal gemaakt, waarvan zij, die er gelegen hebben eenparig zeggen:

„Wanneer je nog maar adem haalt, als je in het Marine-hospitaal wordt binnengebracht, dan halen ze je er daar wel weer bovenop, hoe erg en vrijwel hopeloos je er ook aan toe mag zijn.....”

Die „ze”, die vrijwel iedereen er weer bovenop halen, zijn in de eerste plaats de nog betrekkelijk jonge doctoren van Marine en van de Mariniers-Brigade.

Met een nooit opgevend moed wijden zij zich aan de zieke en gewonde militairen.

Die „ze” zijn ook de Marine-verpleegsters en hulpverpleegsters van het Rode-Kruis. Zij hebben het lang niet altijd even gemakkelijk op de grote zalen met zieke en gewonde Mariniers, matrozen en soldaten van land- en luchtmacht en zeker niet, wanneer een groot deel van de patiënten beterende is.

Met een bewonderenswaardige tact, waarbij hun noodzakelijk gezag niets inboet, doen zij hun verplegend werk op de zalen en houden ook bij de onderofficieren, die gewend zijn te bevelen, er behoorlijk de wind onder. Zij hebben zich weten aan te passen aan de gemoedstoestanden van hun patiënten en kunnen meedoen met de grappen en grollen van al die mannen. Naast hun vrolijke opgewektheid en sportieve opvattingen, weten zij ook keihard en onverbiddelijk te zijn, waar het „t welzijn van de jongens betreft. Evengoed als degenen, die zij verplegen, zijn zij strijdend Nederland in de beste zin van het woord.

Die „ze” zijn ook de Mariniers zieken-

verplegers, de chauffeurs van de ambulance-wagens, de koks in de keuken, kortom die „ze” is de vaste bemanning van het hospitaal, die er voor zorgt, dat alles, wat op een brancard wordt binnen gedragen er na enige tijd weer uit löópt.

Met 40-50 man op zaal gaan de dagen, ondanks hun eentonigheid, snel voorbij.

„Het is niet voor te stellen, dat ik hier alweer drie maanden lig”, zei een Marinier, wiens been door een extremistische mortier-granaat versplinterd was.

Juist doordat de zalen bevolkt zijn met patiënten van alle onderdelen van Land-Zee- en Luchtmacht, zijn de verhalen en meestal zeer sterke verhalen over de in 's Konings rok opgedane ervaringen, legio.

Een soldaat van de Landmacht, (die een Marinier niets hoeft wijs te maken) lucht zijn wederwaardigheden aan een Jantje van de Marine en menig matroos heeft op ziekenzaal bewezen, dat wie met zijn beide benen op een schommelend dek van een schip kan blijven staan, nog niet altijd z'n beide benen op de grond heeft.

Natuurlijk treedt in alle verhalen de „Esprit de Corps” op de voorgrond, zodat, tenminste twee maal per dag, felle debatten ontstaan over de prestaties, voor- en nadelen der Mariniers, Landmacht of Marine. Zij doden echter de tijd en dat is op ziekenzaal een voorname zaak.

Daarom hebben vele „lopende patiënten” zich vrijwillig ingeschakeld in de bedrigheden van hun zaal. Zij helpen de zusters en halen water en de fles voor hen, die nog niet zover gekomen zijn.

De dagen beginnen vroeg, zoals in ieder ziekenhuis. Vijf uur, half zes, worden de bakken met waswater, onder de altijd wederkerende protesten over dit vroege uur, naast de bedden gezet. Wassen, scheren, ontbijten (met een heimelijk gerookt sigaretje) en dan komen de doctoren hun ronde maken met een grapje hier, een opmontrend woordje daar.

Met brieven schrijven, lezen, een partijtje kaart of schaak gaat de ochtend snel voorbij.

Na de middagrust is er bezoekuur, dagelijks van 4.30 — 5.30. Dan vullen de zalen zich met burgers en militairen, die naast eventuele vruchten en rantsoenen, de laatste nieuwtjes brengen uit de stad en van de fronten.

Op de bovenste (derde) verdieping hebben de Mariniers der Med. Comp. een toneelzaal ingericht. Zij hebben er een toneel met voetlichten gebouwd en in het midden van het plafond, op handige wijze, een projectiehokje aangebracht, zodat er ook films vertoond kunnen worden.

Tweemaal per week worden hier voorstellingen gegeven. Cilli Wang, de Weense danseres, de violist Willem Noske en cabarets van H. M. Kortenaar, van de Mariniers en Landmacht zijn daar opgetreden om de lange dagen voor de patiënten te breken.

De „lopende patiënten” duwen bij zulke gelegenheid hun nog niet zover gekomen collega's in hun bed naar de lift. Daar er maar één lift in werking is, is de strijd, die door de interne-, chirurgische of D. V. A. zalen om haar bezit gevoerd wordt, groot.

Wie het eerst komt, wie het eerst maalt, geldt ook hier, al worden zij die nog „plat” moeten blijven liggen, vanzelfsprekend op het voorste rijtje gelegd.

In de toneelzaal worden des Zondags ook de kerkdiensten gehouden. Het hospitaal heeft zijn eigen geestelijke verzorgers, die daar nodig zijn, want het valt soms

helemaal niet mee om daar maar te liggen met een scherp in de buik en dan is het goed om naast de vriendelijke en begrijpende woorden van de zusters, de wat diepere en vertrouwen gevende taal van een dominee of een pastoor te horen.

In een van de bij-gebouwen van het hospitaal hebben de tandartsen der Mariniers-brigade zich met hun assistenten en technici geïnstalleerd. Zij hebben reeds meer dan 25000 keer een Marinier op de stoel gehad. Een gebit vervalt snel in de tropen en dagelijks komen dan ook van alle onderdelen in grote getale Mariniers voor een behandeling.

Er zijn dagen geweest, toen Soerabala's front dagelijks zijn slachtoffers opeiste, dat de chirurgische zalen geen enkel bed onbezet hadden en dat de operaties soms tot laat in de nacht voortgingen.

Want niet alleen Nederlandse militairen, doch ook gewonde extremisten, die in onze handen vielen werden er opgenomen.

Ze liggen in het „Pemoeda zaaltje“, onder voortdurende bewaking en worden er prima behandeld. De meesten van hen zijn er dan ook blij om, dat zij, gezien hun omstandigheden, niet alle blanda's de zee in hebben gejaagd.

Ook is er een „Jappen zaaltje“, waar de zieke krijgsgevangenen zich bevinden. Voor hen zijn er geen lieve verpleegsters en geen bioscoop-voorstellingen; maar bij de Mariniers ziekenverplegers zijn zij in goede handen.

Nu er politiek een kentering is gekomen en de toestand aan het front betrekkelijk rustig te noemen valt, zijn de zalen leger geworden en heeft de drukte haar voorlopig hoogtepunt gehad, al zullen er door de natte-moeson, die voor de deur staat, nog altijd vele patiënten in het hospitaal binnen gebracht worden.

Er is een tijd van komen en een tijd van gaan, doch zij, die ontslagen zijn, komen toch steeds weer even aan, om een kijkje te nemen op hun oude zaal en om hun oude zaalgenoten te bezoeken.

Zij weten wat een bezoek voor een patiënt betekent. En wanneer de pijn verdwenen en het lijden vergeten is, dan blijft de herinnering aan het Marine-hospitaal, als als aan een goede tijd over.

Sgt. J. E. ter Haar
Mariniers-correspondent.

Kerstboodschap van den Vlootboogd

De Commandant der Zeemacht in Nederlandsch-Indië, de Vice-Admiraal A. S. Pink e, heeft Donderdag 26 December j.l. door middel van de radio de volgende toespraak gehouden:

„Personeel van de Koninklijke Marine in Nederlandsch-Indië, zoowel van de varende vloot, als van den Marine Luchtvaart Dienst, de Mariniers Brigade en de walinrichtingen.

Van deze gelegenheid maak ik gebruik U allen van harte een goed Kerstfeest toe te wenschen en veel geluk en voorspoed in 1947. Weliswaar lijken de tijden niet zoozeer op geluk en voorspoed. De wereld kraakt in haar voegen en ook in het Nederlandsche Koninkrijk — en wel in het bijzonder hier in Indië — kraakt het.

Maar evenals na de donkere dagen voor Kerstmis de kerstboom de wederkomst van het licht vertolkt en het Christelijke Kerstfeest de geboorte van de reddende boodschap aan de mensheid inluidt, zoo moeten wij vertrouwen dat ook na deze zeer donkere dagen een nieuw licht zal opgaan over deze landen en dat langzamerhand een betere toestand zal ontstaan; een toestand waarin vrede, geluk en voorspoed weer mogelijk zullen zijn, zoowel voor ons Nederlanders, als voor de miljoenen die deze landen bevolken.

Voorloepig echter ligt de weg daarheen nog in het duister. Mogelijk beteekenen het politieke accord en de stichting van den Staat Oost-Indonesië eenige lichtpunten op deze weg. Het is echter niet uitgesloten, dat het slechts dwaallichten zullen blijken te zijn, zooals ook het bestand op dit gebied een dwaallicht gebleken is. Deze accorden staan namelijk op de basis van samenwerking, en tot nu toe is er van samenwerking, op welk gebied dan ook, vrijwel niets te bekennen. Elke poging tot samenwerking verdrinkt in een zee van wantrouwen.

Dit wantrouwen weg te nemen, het Vertrouwen te herstellen — ik zeg opzettelijk herstellen, want het vertrouwen was er vóór 1942 wel — is mede Uw taak, doór herstel van orde, herstel van recht en rechtvaardigheid, en dit doende op rechtvaardige, maar zoo noodig krachtige wijze.

Recht en rechtvaardigheid, vrede en voor-

spoed, dat is het waar de roep van de wereld op deze Kerstmis naar uitgaat, waar velen om bidden voor het altaar Gods, wat allen in hun hart hebben wanneer zij om den Kerstboom zijn geschaard. Echter zal deze vrede helaas in tal van deelen der wereld door het zwaard gebracht moeten worden. Helaas heerschen in de wereld nog te vaak de chaos en de rechteloosheid, wanneer niet de sterke arm orde schept.

En daarom zijt gij op deze Kerstmis ver van huis: op Uw schepen, op post en in de lucht. Voor het brengen van recht en vrede. Want zonder recht kan er geen vrede zijn.

Recht en vrede zijn hier noodig, ook voor de Nederlandsche belangen, maar bovenal voor de velen, Hollanders en Indische Nederlanders, Indonesiërs en Vreemde Oosterlingen, die deze eilanden bevolken en die ten prooi zijn aan het wantrouwen en de verwildering van de vele ontwortelden die de vrijheid slechts zien als anarchie en die het begrip vrijheid niet verbinden aan vrede, recht en rechtvaardigheid.

Deze Kerstmis zijn wij allen of bijna allen gescheiden van hen, die wij liefhebben. Wij zijn met onze gedachten bij hen, meer dan anders. Wij denken aan het huiselijk feest, aan kinderen rond een kerstboom; gedachten, die weer vervagen in de rauwe werkelijkheid, een spattende zee, ergens een schot in de verte.

Wij denken aan de onzen en aan onze kameraden, die ons zijn ontvallen, — ontvallen in de uitoefening van hun plicht, bij het streven naar het hooge doel waarvoor zij hier zijn. Laten wij hen in eerbied herdenken en hoewel wij weten, dat nog velen het hoogste offer zullen moeten brengen, blijmoedig onze moeilijke taak vervullen.

Maar laat ons ook denken aan degenen, die hier geïnterneerd zijn; aan hen die door de rechteloosheid hier hun bestaansmogelijkheid hebben verloren en aan hen die in dit land van overvloed honger moeten lijden.

En tenslotte keeren onze gedachten weder terug naar de onzen, die ver van ons zijn, naar ons eigen dorp, naar onze eigen stad en wij wenschen een ieder met een blijmoedig en sterk hart: een gelukkig kerstfeest en veel heil en zegen voor het komende jaar.

MATROOS III PUPPES had goede voornemens

30 DECEMBER 1946

31 DECEMBER 1946

1 JANUARI 1947